

IGEHIRDŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Kócs Ferenc magyarrégeni szobra

Huszonkettedik évfolyam
2011. szeptember

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Bányai László: Zákeus, a megtért vámszedő. Lukács 19,1–10.....	479
Csepán Levente: Boldogok, akiknek szívök tiszta. Máté 5,8.....	482
Máthé-Farkas Zoltán: „Megnyisd a vakoknak szemeit...” Lukács 18,35–43.....	484
Nagy Ferenc: A hit, a remény és a szeretet lelki fegyverzete. 1Thesszalonika 5,8.....	486

Prédikáció tanévnyitó istentiszteletre

Kovács Tibor: Jézussal a viharban, Jézussal a hajóban. Máté 14,24–32.....	489
---	-----

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Te pedig amikor imádkozol. Máté 6,5–8.....	492
--	-----

Prédikációk a nemzetközi homiletikai irodalomból

Lüthi, Walter: A negyedik evangélium magyarázata a gyülekezet számára.
(Ford. Kádár Miklós ny. lelkipásztor)

Jézus Pilátus előtt. János 18,28–38.....	497
Jézust vagy Barabbást? János 18,39–19,15.....	500
Jézus keresztre feszítése. János 19,16–42.....	503
Krisztus feltámadása. János 20,1–18.....	507

A Genezét partján

Gyökössy Endre: Orvosság a fáradtságra. I. Miért vagyunk fáradtak?.....	512
--	-----

Alkalmi prédikációk

Bibliaóra

Móra László Tibor: Az örök élet. János 17,3.....	516
--	-----

Esketési igehirdetés

Gecse Tamás: Tégy engem mintegy pecsétet a te szívedre... Énekek éneke 8,6.....	518
---	-----

Temetési igehirdetés

Visky János: Igen, Atyám! Máté 11,26.....	519
---	-----

Jubileumi igehirdetés

Szépné Magyar Ildikó: Vágyódás Isten temploma után. Zsoltárok 42,2,6.....	523
---	-----

A címlapon: Koós Ferenc magyarrégeni szobra. Készítette id. Jorga Ferenc.
Leleplezték 1992-ben.

A hátlapon: Részlet Koós Ferenc *Életem és emlékeim* című önéletrajzából.

Vasárnapi prédikációk

Bányai László

Bukarest-II.

Zákeus, a megtért vámszedő

Alapige: Lukács 19,1-10

Bibliaolvasás: Lukács 15,1-10

Zákeus történetét mindig nagy örömmel szoktuk olvasni, hallgatni. Örömnk fő forrását az képezi, hogy egy bűnös, de bűneiből megtért ember új életét ismerhetjük meg. Ez eszünkbe juttatja a mi megtérésünket is.

I.

A megtért Zákeus boldogan tett vallomást jövendőbeli tervéről, szándékáról: „Uram, ímé minden vagyonomnak felét a szegényeknek adom, és ha valakitől valamit patvarcodással elvettem, négy annyit adok helyébe.” (Lk 19,8) Őszinte, szívből jövő szavak. Csak az tud így szólni, aki már találkozott az Úrral, mert az Úrral való találkozás minden esetben változást hoz az ember életében.

Samária Sikár nevű városában is ez történt, amikor a vizet meríteni óhajtó samáriai asszony a Jákób kútjánál találkozott Jézussal. Mily nagy volt a különbség a kúthoz ki-menő szomjas asszony és a kúttól eljövő, megtért asszony között. Pedig egy és ugyanazon személy volt – és mégis. Megfoghatatlan lelki fordulat állott be ezen asszony életében, mert megismerte az örök élet vizének csodálatos ízét.

Betániában pedig a két testvér – Márta és Mária – is találkozott az Úrral, és ez a találkozás más irányt szabott eddigi életükben.

Igen, ma is találkozhat mindenki Jézussal, mindenki, aki őszintén fordul hozzá, aki tőle várja a segítséget, és Urának szólítja Őt.

Zákeus történetében Jézus áll előttünk, mint a mi jó orvosunk és igaz tanítónk. Mint orvos jött a beteg meggyógyítására és Zákeus meggyógyult betegségéből. Amikor viszont a vámszedő alázatos bűnvallomással elkezdett beszélni, Jézus, a tanító, tudott hallgatni. Elhallgatott a tanító azért, hogy a megtért vámszedő a család csendességében átvehesse a szót, hisz sok keserűség nehezedett még Zákeus szívére.

Bűnvalló, töredelmes beszédében a megtért vámszedő Jézust így tudta megszólítani: Uram! E megszólításban benne van az, hogy elismeri Jézust élete egyetlen urának, megtartójának. Akárcsak az énekköltő, aki így énekelt: „Itt van szívem, noked adom Uram. Noked, ki alkotád.” (MRÉ 462)

Zákeus megtérésének nagy ára van. Vagyona felét a szegényeknek adja, azoktól, akiktől patvarcodással valamit elvett, négyannyit ad vissza. Adni és nem csak kapni! Ez a keresztyéni élet igazi értéke. Vajon mi tudunk-e igaz szívből azoknak is adni, akiktől soha semmit sem kapunk. Zákeus eddigi élete során csak kapott, és semmit sem adott. És ezért volt sajnálatra méltó, bűnös ember. Itt most megtanulta Jézustól: jobb adni, mint kapni!

A vámszedő Zákeus Jézus közelében rájött élete hibáira, bűneire: fősვნységére, csalására, csak önmagát szerető és csak önmagával törődő önzésére. Jézustól megtanulta az önzetlenséget, a becsületességet, a segítőkészséget.

A vagyonnak ily nemű szétosztása igen nehéz lemondást jelenthetett Zákeusnak. Ez kiderül a gazdag ifjú esetéből is, aki minden parancsolatot megtartott, de amikor Jézus

felszólította, hogy ossza szét vagyonát a szegények között és kövesse őt, a gazdag ifjú megszomorodva eltávozott tőle.

Nem tudhatjuk pontosan Zákeus összegyűjtött vagyonának értékét. Tény viszont, hogy az átlagos számítás szerint, a gazdag emberek közé sorolható. Vétke túlzott kapzsiságában volt, ami megfosztotta őt minden felebaráti szeretettől. Megtérése előtti életét csak a vagyongyűjtés jellemezte. Meggazdagodási vágyában nem ismert becületet, irgalmat. Vajon nem gondolkozunk mi is sokszor hozzá hasonlóan? Minden bizonnal igen.

Jönnie kellett Jézusnak, hogy az eddig sötétségben járó Zákeus szemét megnyissa a mennyei fény világosságának a meglátására, az üdvösség útján való járásra. A Jézussal való találkozás után Zákeus, a vámszedő, már nem gondolt önmagára, hanem azokra a szegényekre gondolt, akiket segítenie kell; azon embertársaira, akiket becsapott, de akikkel ki kell békülnie. A Heidelbergi Káté megfogalmazása szerint: Zákeus hű példája az ömber megöklésének és az újember megelevenítésének.

II.

Érdeemes megfigyelnünk a Zákeust ismerők magatartását, vélekedését, amit az evangélista így ír le: „És mikor ezt látták, mindnyájan zúgolódának, mondván hogy: Bűnös emberhez ment be szállásra.” (Lk 19,7)

Miért szólta meg Jézust, amiért betért Zákeushoz? Azért, mert emberi előítélet szerint, a látszat alapján szóltak. Nem vették észre Zákeusban azt, amit Jézus az első látásra észrevett: Zákeus szabadulni akart eddigi súlyos terhétől, bűnétől. Hisz mindedig nem kapta meg a menekülés útját, most viszont rájött arra, hogy itt a váratlan lehetőség. Mindnyájunk életében adódik lehetőség a bűnből való szabadulásra, csak ezt a lehetőséget ki is kell használnunk, élnünk kell az alkalommal. Még ma is nyitva van a kegyelem ajtaja. Lépjünk be rajta bátran! Mert Jézus ott van és vár minket, hogy segítsen rajtunk.

Zákeus kíváncsi természetű lévén, látni akarta azt, akiről eddig sokszorosán hallotta, hogy: meggyógyítja a betegeket, feltámasztja a halottakat, segíti a szegényeket és árvákat, megvizsgálja a sírókat. Ki lehet hát ez a Jézus? – kérdezte Zákeus. És most megadatott neki, hogy szemtől szembe meglássa, házába fogadhassa Jézust. Micsoda nagy öröm Jézus meglátása és házukba fogadása!

Egyedül Zákeus ismerhette terhének súlyát. Megérezhette, hogy ez így kibírhatalanná lesz az ő számára. Valami fontos változásra vágyott szívében. Élete egyre elviselhetetlenebbé vált, már-már az összeroppanás veszélye fenyegette. Mi is sokszor így vagyunk. A napok csak úgy telnek egymás után, és nincsen semmi örömünk. Valami változás után vágyakozunk.

Zákeus ismerősei tulajdonképpen nagyon emberi módon gondolkodtak, de nem tartották szem előtt Jézusnak a hegyen mondott tanítását: „Ne ítéljetek, hogy ne ítéltessetek. Mert amilyen ítélettel ítélték, olyannal ítéltettek, és amilyen mértékkel mértek, olyannal mérnek néktek.” (Mt 7,1–2)

Jézus önzetlen szolgálatát, magatartását az otlévők nem értették. Sajnos, azt kell mondanunk, hogy ezen szekularizált világunkban ma is sokan vannak, akik nem értik, vagy kevésbé akarják érteni Jézust. Nem értik és nem akarják érteni: a csak önmagunkat szeretők, a rágalmozók, a fősvények, a háborúságot szeretők, a tolvajok, a hazudni szeretők, a bűnben megájtalkodottak.

III.

Jézus Zákéusnak adott válasza így hangzott: „Ma lett idvessége ennek a háznak! mivelhogy ő is Ábrahám fia. Mert azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett.” (Lk 19,9–10)

Zákéus hajléka egy boldog jerikói családi házzá lett, mert oda Jézus bevitte a menyeyei világosságát. Eddig a Zákéus házát – mint a kapzsi vámszedő otthonát – sokan elkerülték. Zákéus megtérése után – minden bizonnyal – sokan felkeresték. E házból már nem a hangos, veszekedő, lármás szó hangja hallatszott, hanem szelíd, megértő, vendégszerető, mindenki irányában a szeretetet sugárzó szó. Igen, mert Zákéus házát megszentelte Jézus, a Békesség Királya! Bárcsak a mi otthonainkat is így változtatná át Jézus! Bárcsak nekünk is ezt mondaná: „Ma lett idvessége ennek a háznak!”

A keresztyén ember legfontosabb célja az üdvösség elnyerése, és ezt teljes szívünk-ből óhajtunk, úgy, mint Zákéus. Jézus ingyen kegyelemből mindenkinek adni akarja az üdvösséget. Használjuk ki a kegyelmi időt és menjünk Jézushoz, mert Ő mindnyájunkat hív és vár. Egyedül csak Ő a mi üdvösségünk biztos záloga.

Jézusnál nincs végképp elveszett ember. Úgy, amint az Ő szemében Zákéus, a vámszedő sem volt az. Istennél minden lehetséges. Isten nemcsak az egyes embert akarja megváltani a bűnből Jézus kereszthalála által, hanem az egész bűnös világot. A szeretet apostola így tanít: „Mert nem azért küldte az Isten az ő Fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa.” (Jn 3,17) Ez a mi örömünk és boldogságunk.

Zákéus története döbbenetes tanulságos történet mindenki számára. Jézus teljes mértékben megváltoztatta Zákéus életét, és a mi életünket is meg akarja változtatni, csak teljes szívünkkel és erőnkkel Hozzá kell fordulnunk. Az Ő szavára kell figyelünk, az Ő útján kell – kellene – járnunk! És akkor minden megváltozna!

Mit kell tennünk? Ugyanazt, amit Zákéus tett. Jézus olyan tanítást, biztatást ad, ami lendületbe hoz!

Mi, keresztyének ahhoz kevesen vagyunk és önmagunkban gyengék, hogy megváltoztassuk ezt a megromlott világot. De Urunk Jézus tanítását megtartva, követhetjük. Mert a legtöbb romlást – mindannyian tudjuk – a békétlenség okozza: a gyűlölet, az irigység, a féltékenység, a kapzsiság. Azon rossz tulajdonságok sokasága, amelyek Zákéust jellemezték megtérése előtt.

Legyen bölcsességünk arra, hogy az Úrra nézzünk, életünk egyedüli megtartójára. A 21. század emberének egyetemesen vissza kell térnie Jézus tanításához, hisz különben nem lesz soha boldog.

Fontos ma nekünk Zákéus példája, mert üzenet a Jézushoz való megtérésre és meghívás az új élet öröme. Ámen.

Boldogok, akiknek szívök tiszta

Alapige: Máté 5,8

Bibliolvasás: Példabeszédek 4,23; Zsoltárok 51,12

A Hegyi Beszéd nyolcadik verse az igazi kegyességet mutatja be. Az igazi kegyesség a szív tisztasága, amelynek reménysége az Istennel való találkozás.

Istennel való közösségünk az Ő megváltásával válik majd teljessé, de az ember ebből kap előleget szüntelenül itt a földön. Vele való együttlétünk ebben az életben a hit által történik, az elkövetkezendő, azaz az örök életben nyilvánvaló látás által.

Mindegyik boldogmondás a boldog szóval kezdődik és az első része a versnek egy magatartást jelöl, a második fele egy ígéretet.

Ezen textus alapján azok boldogok, akiknek szívük tiszta. Nézzük meg, hogy mit jelent a szív tisztasága a Biblia kontextusában:

I.

A Példabeszédek 4. részében ezt olvassuk: „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet.”

E földi életben a szívnek tisztasága, illetve annak tiszta megőrzése minden féltett dolognál elsődlegesebb kell legyen. Mit szoktunk mi, mai emberek félteni?

Féltjük tekintélyünket, a társadalomban elfoglalt helyünket, születési előjogainkat és nem vesszük észre, hogy ezek az olyannyira féltett emberi dolgok háttérbe szorítják az egyetlen lényeges dolgot.

Amint hallottuk, a szív tisztasága azért fontos, mert abból indul ki minden élet. A szívben születnek meg a jó vagy a rossz gondolatok, a vágyak és a döntések.

A Máté evangéliumában Jézus a farizeusokkal szemben hangsúlyozza, hogy a szív az, amiből származnak a gonosz gondolatok, gyilkosságok, házasságtörések és paráznaságok. Ők a féltett dolgokat helyezték előbbre a szív tiszta megőrzésénél. Az atyák hagyományát fontosabbnak tartották Isten törvényénél és ekkor mondja nekik Jézus, hogy nem az fertőzi meg az embert, ami a szájon bemegy, hanem ami kijön, mert az a szívből jön.

Ha a mostani társadalmunkat szemléljük, akkor rájövünk arra, hogy a farizeusok által olyannyira féltett hagyományok, bevett szokások nincsenek távol tőlünk sem. Szeretjük szokásainkat és hagyományainkat féltve megőrizni. Ez részben jó és néha hasznos, de vannak ebből kifolyólag olyan emberi parancsok, amelyek Isten törvényét háttérbe szorítják.

Ilyen például, amikor a temetés alkalmával ragaszkodunk a név szerinti búcsúztatáshoz, és miközben ezen hagyományhoz ragaszkodunk, elfelejtjük, hogy hitünk alappillére a feltámadás biztos reményén nyugszik, amely a viszontlátás boldogságában teljesedik ki.

II.

Az 51. zsoltárban így üzen számunkra Dávid király: „Tiszta szívet teremts bennem oh Isten, és az erős lelket újítsd meg bennem.”

Dávid vétkezett Betsabéval és az elkövetett bűne miatt kéri Isten megbocsátó, szívet megtisztító, lelket megújító kegyelmét. Istentől kéri Dávid a szív megtisztítását, mert tudja, hogy ezt csak Ő adhatja nekünk egyedül. Számol vétkének nagyságával, de re-

ménykedik abban, hogy kérése meghallgatásra talál. Szívének tisztaságát kéri Dávid, mert tudja, hogy ez által az ő egész teste tisztává, szentté és igazzá lesz.

Vajon kérjük-e Istentől mi ezt a bűnbocsánatot akkor, amikor gonoszságokat követünk el, hiszen csak az ÚR adhatja ezt nekünk hit által.

Jézus a két nagy parancsolat közül az elsőben azt kéri tőlünk, hogy szeressük az Urat teljes szívünkéből és teljes elménkéből.

Istent, a mi Urunkat a szívnek teljességéből kell szeretnünk ahhoz, hogy ez a nagy parancsolat érvényes legyen életünkben. Azonban mindig ott van a kísértés, hogy kétszíviűek legyünk, amitől már csak egy lépés a kétszínűség.

Megtanultunk uralkodni érzelmeinken, külsőleg olyanok tudunk lenni, hogy viselkedésünkkel embertársainkat megtevesztjük, de belül a szívünk a kétszínűség, illetve a kétszíviűség érzésével telített.

Ez érvényes anyagi vonatkozásban is. Sokszor két szívvel szeretnénk rendelkezni, hogy egyikkel a földi javakért, a másikkal Istennek szolgáljunk.

Jézus maga mondja, hogy olyan kincseket gyűjtünk, amelyet sem a rozsdá meg nem emészt, sem a tolvajok el nem lopnak, „mert ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek”.

Józsuéval együtt hadd tudjuk mondani: „én és az én házam népe az Úrnak szolgálunk”!

Keresztyén életünknek alapfeltétele, hogy állandóan vágyakozzunk arra, hogy Isten megtisztítsa a mi szívünket.

Amint már hallottuk, a szívből indul ki minden élet. Vigyázzunk arra, hogy ez az életforrás tiszta és szent maradjon.

III.

Az apostolok cselekedeteinek 15. részében így szól Péter „És semmi különbséget sem tett mi köztünk és azok között, a hit által tisztítván meg azoknak szívét.”

Látjuk ebből, hogy Isten a pogányoknál is a szív tisztaságát tartja lényegesnek. Isten eltörölt minden emberi akadályt, nem nézte azt, hogy zsidó vagy pogány, hanem a hit által megtisztítván szívünket, semmi különbséget sem tett közöttük. Az ember szívét csak Isten tisztíthatja meg az igaz hit által.

Az az igaz hit, amelyről a Heidelbergi Káténk 21. felelete így szól: „Az igaz hit nemcsak oly biztos ismeret, amelynél fogva igaznak tartom mindazt, amit Isten az ő Igéjében nekünk kijelentett, hanem azon felül még az a szívbéli bizodalom is, melyet Szentlélek az evangélium által gerjeszt bennem.”

Hogyan lehet tudatosítani a mai ember számára, hogy a tiszta szív boldogságot jelent?

Úgy, hogy megvizsgáljuk, hogy mi az „igazi” boldogság. Vannak mulandó, úgy-mond olyan boldogságok, amelyek csak eszközei az örökkévaló, lelki boldogságnak. Boldogságot eredményez egy-egy nagyobb siker az életben, hiszen emberi természetünk igényli a boldog állapotokat, hogy életünket megújult erővel folytathassuk. De ennek ellenére mindig tudatában kell legyünk, hogy az igazi boldogság a szív tisztasága, amelyet az ÚR tisztít meg.

Ezért nagy köszönettel és hálával tartozunk Istennek. Ő adja számunkra ezt az ajándékot és mi csak el kell fogadjuk azt.

Kérjük a kegyelem Istenét, hogy teremtsen bennünk igaz hit által tiszta szívet és azt minden dolognál jobban őrizzük meg, hogy jutalomként egykor Istent színről-színre megláthassuk.

„Mert aki kér, mind kap és aki keres talál és a zörgetőnek megnyitják.” (Mt 7,8)
Ámen.

„Megnyisd a vakoknak szemeit...”

Alapige: Lukács 18,35–43

Bibliolvasás: Ézsaiás 42,1–12; Lukács 18,31–34

Lukács evangéliumában található egy olyan nagy rész, amit a bibliamagyarázók úti elbeszélésnek szoktak nevezni. Nem véletlen, mivel állandóan azt olvassuk ezekben a történetekben, hogy Jézus útban van Jeruzsálembe. Útközben tanít, csodákat tesz, gyógyít. Emberek csatlakoznak hozzá, majd elhagyják, újak jönnek az elmaradók helyébe. Sokan tartoznak a Jézust követő sokaságba. Itt vannak a tanítványok, akik követik a Mestert. Legtöbben azok vannak, akik valami látványosságra vagy érdekes tanításra kíváncsiak – vajon mit tesz még Jézus, milyen új dolgot fog még mondani? Itt találhatóak a farizeusok közül valók is – ők még a tanítványoknál is jobban odafigyelnek Jézusra, mert keresik benne a hibát, keresik ellene a kifogást. És végül, bizonyára olyanok is követik Jézust, akik kimondatlanul is várnak tőle valamit. Eljöttek, mert valami hiányzik az életükből, és érzik, hogy a válasz Jézusnál van. Nem is gondolják, hogy kis idő múlva olyasmi fog történni, ami megváltoztatja a Jézushoz való viszonyulásukat.

1. Vannak olyanok, akik tudják, hogy szükségük van a Messiásra.

Próbáljuk meg elképzelni magunk előtt a jelenetet: elől megy Jézus, mellette a tanítványok, utána pedig az emberek sokasága. Jézus talán éppen tanítványával beszélgetve tanít, de nem áll meg, hanem halad előre. Mindenki igyekszik közelebb férkőzni hozzá, elkapni egy-két szót a beszédéből, s hátrafele továbbadni a hallottakat. Ettől aztán egy állandó mormogás, zaj van a tömegben, a hátulsók már csak találgatják, hogy miről is lehet szó.

Egyszer csak egy kiáltás hallatszik valahonnan az út széléről. Jó hangos lehet, mert akik elől mennek, rászólnak a koldusra, hogy hallgasson már el. Hát nem tudja, hogy a názáreti Jézus megy el arra? Nem tudja, hogy ő Istennek embere, aki csodákat tud tenni, aki minden cselekedetével és beszédével úgy tanít, hogy érezni lehet Isten hatalmát? Mit akar itt ez a koldus? Miért zavarja a Mestert? Nem látja, hogy el van foglalva az őt követőkkel?

Az a gond, hogy a nyomorúság helyzete mindig sürgető. A bajban nem lehet várni, mert a bajban tenni kell valamit, megoldást kell találni, vigasztalásra, vagy éppen segítségre van szükség. A nyomorúságban nem biztos, hogy van időnk gondolkozni az illendőségen – a vakság olyan betegség, ami tönkreteszi az ember életét. Nem véletlenül ül az az ember ott az út porában, és kiáltozik Jézus után. Tudja azt, hogy neki csak egy pillanata van a szabadulásra, éppen csak annyi, amíg Jézus elhalad előtte. Mert ő nem tud utána menni, mint a többiek. Neki itt és most szüksége van a Dávid Fiára.

2. A sokaság hite azonban bizonytalan. Valljuk ugyan Krisztust, de lehet, hogy csak a Názáretiben hiszünk.

Ott vagyunk a Jézust követő sokaságban. Ha pedig követjük őt, akkor kívülről néve gyülekezet vagyunk. Mert kívülről nem látszik az, hogy ki közöttünk a tanítvány, ki a farizeus vagy ki a kételkedő. Mindannyian valljuk a Hiszekegy tételeit – elmondjuk azt, hogy született Szűz Máriától, szenvedett, meghalt, eltemették, feltámadt. De mi marad ebből a hitvallásból egy halálosan beteg embertársunk ágyánál, vagy éppen a gyászban? – Mindannyian éreztük már azt, hogy mennyire nem tudunk mit mondani

ilyenkor. Keressük a szavakat, de érezzük, hogy a halállal szemben suta és erőtlen minden emberi beszéd. A feltámadt Krisztusról pedig valahogy nehezünkre esik szólni. – Barátunk családi nyomorúságban van, és elmondja, hogy váláson gondolkoznak. Hiszünk azt, hogy Jézus azért halt meg, hogy Isten megbocsásson nekünk, és mi megtanuljunk bocsánatot adni – milyen tanácsot próbálunk adni ebben a helyzetben?

Azt szoktuk mondani, hogy az élet mindig másképpen van, mint a könyvekben. Ez igaz. De nem jelenti azt, hogy Isten nem ismeri a mi nyomorúságainkat. – Mert Jézus Krisztus a betlehemi istálló bűzében és sötétségében született e világra, hogy ne legyen olyan szegény ember, aki azt mondhatná, hogy Isten nem tudja, milyen a szegénység. – Mert Jézus a kereszten imádkozott azért, hogy Isten bocsásson meg az ő ellenségeinek, hogy ne találjunk olyan bűnt, amire azt mondhatnánk, hogy nem lehet azt megbocsátani. – Jézus meghalt, és eltemették, hogy azt se mondhassuk: nem ismeri Isten a halál borzalmát. Sőt, ő fel is támadt, hogy megszabadítson a haláltól.

Ha olyan vigasztalást nyújtunk, olyan tanácsot adunk, amiből kifelejtyük Isten akaratát, akkor mondhatjuk ugyan, hogy Krisztust követjük, de tulajdonképpen csak a Názáretből jött nagy tanítót látjuk benne, nem pedig az Isten Fiát.

3. Jézus segít a sokaságnak, hogy az találkozzék vele.

Azok, akik elől mennek, akik bizonyára közel vannak hozzá, hallották Jézus tanításait az irgalomról és könyörületről – el akarják hallgattatni a vakot. Jézus pedig nem tesz semmit ez ellen. Hagyja, hogy azok beszéljenek, amit akarnak, nem veszi védelmébe a meghallgatásért kiáltó szerencsétlen embert. Mert a vaknak rá kell jönnie, hogy valóban fontos-e neki Jézussal találkozni, vagy nem. Mert ha elhallgat, ha azt mondja, hogy ő csalódott Istenben, ő többet nem imádkozik, mert Isten úgysem hallgatja meg – akkor ez azt jelenti, hogy csak véletlenül jött a szájára a Dávid Fia megnevezés, csak múlt pillanat hatása alatt nevezte így Jézust.

De ő tovább kiált. És ugyanazt mondja: Dávid Fia, könyörülj rajtam! Jézus pedig éppen ezt akarhatja itt: bosszankodó követői, akik eddig nem akarták észrevenni ezt az embert – hallják csak meg, hogy ez a vak koldus kinek nevezi a mesterüket. A Dávid Fiának, az Izráelnek megígért Messiásnak, akinek feladata Istenhez visszatéríteni a népet, hirdetni a szabadulást, és azt, hogy elközéltett Istennek országa. Erről tesz bizonyosságot Péter, amikor Isten Krisztusának nevezi Jézust, akit nagypénteken ezért ítélnék majd halálra. A Jézusra váró szenvedésekről és feltámadásáról már korábban hallottak a tanítványok, hiszen maga Jézus beszélt nekik erről, ők azonban nem értették a szavait.

Jézus segít a sokaságnak és benne a tanítványainak is: vegyék észre, mit kiabál a koldus, vegyék észre, hogy ők nemcsak az ember názáreti Jézust követik, hanem a Krisztust, az élő Isten Fiát.

4. Jézus a gyógyítással pecsételi meg a koldus hitét.

Magához hívja a vak koldust. Elképzeltetjük a sokaságban lévők kényszeredett mosolyát. Eddig haragudtak a vakra, most pedig Jézushoz kell őt tessékelnük. Jézus pedig megengedi a vaknak, hogy mondja el a baját. A koldus ismét bizonyosságot tesz – Úrnak nevezi Jézust. Mielőtt lenne gyógyulás, mielőtt látta volna Jézus erejét és hatalmát, ő már hiszi, tudja: a Messiás az, aki segít rajta. Ő nem a csodadoktort látja benne. Ő nem azért hisz, mert csodát látott. Ő nem a szenzációért akarja Jézust követni.

A szenzáció nem szül hitet. Mennyi csodát tesz Jézus, és a nagypénteki tömeg mégis „feszítsd meg”-et kiált. Mert a csodahajhász hitnek nem Isten, nem Krisztus kell, hanem a gyógyulás. Mert sokaknak nem Isten kell, hanem csak az ajándékai. Ha pedig nincs

ajándék, vagy az nem olyan, ahogy az ember elvárja, akkor el lehet halasztani imádkozást, bibliolvasást, templomjárást.

Isten ajándékait csak a hívő ember látja. Mert ő előbb Istenre figyel, előbb Istennel akar találkozni, utána mondja el, hogy mire lenne szüksége. Egy asszony egyszer azt mondta a sebészeten, hogy tizenhárom műtét után nem számolta már a többit. De tudja, hogy minden úgy lesz, ahogyan Isten akarja. Az operáció előtt mondta ezt a hozzá látogató lelkipásztornak. Ő, az ágyban fekvő beteg tett bizonyosságot Isten hatalmáról. Jézus ezt a hitet igazolja akkor, amikor meggyógyítja a koldust.

5. A koldus dicsőíti Istent – a sokaság is dicséri Istent, mert találkozott Krisztussal.

Pál azt írja egyik levelében, hogy a gyülekezet tagjai egymás hite által épülnek. Ez történik a jerikói úton is. Hiszünk valamit Jézusról, lehet, hogy Isten nagy emberének tekintjük őt. De néha nagyon nem értjük, hogy kicsoda ez a Jézus. Ez az értetlenség pedig oda vezet, hogy a másik embernek nem az igazi Krisztust mutatjuk meg, hanem csak azt, akit mi képzelünk el magunknak. De Jézus kegyelmes – utunkba rendel ilyen boldog meggyógyultakat, akik hálát adnak Isten segítségéért. Nemcsak ők vannak, hanem azok az emberek, akik nagyon egyszerű szavakkal mondják el, hogy megsegített engem az Isten, erőt adott nekem az Isten, megáldott engem az Isten.

Lehet, hogy halk a szavuk, mert ebben a világban hamarabb meghalljuk a telefoncégek, autómárkák biztonyságtévőit, akik nem félnek hangosan kiabálni arról, amit hisznek. De hát – Jézus nem kiáltoz, szavát nem hallatja az utcán. A pislogó mécses nem oltja ki, a megrepedt nádat nem törí el, hanem mindannyiunkat el akar vezetni oda, hogy vele találkozzunk. Teszi ezt úgy is, hogy az embertárs biztonyságtételével nyitja meg a szemünket a látásra, és szánkat Isten dicséretére.

Krisztust valljuk, de sokszor csak a názáreti Jézusban hiszünk – életünkől oly sokszor hiányzik az Isten akaratára figyelő cselekedet, szó és tanács. Pedig azt gondoljuk, hogy mi közelebb vagyunk Jézushoz. Lehet, hogy ezért is várnak tőlünk igazi útmutatást – de erről a feladatunkról állandóan el szoktunk feledkezni. Tanácsaink, szavaink ugyanolyan erőtlenek, mint azokéi, akik nem követik Jézust. Jézus Krisztus azonban kegyelmes – ő gondoskodik arról is, aki az út porából kiált hozzá, de rólunk is, akik pedig megérdemelnénk a haragot. Jézus segít abban, hogy kitisztuljon a szemünk, és újra jól lássuk őt. Segít abban, hogy igaz biztonyságtévői legyünk. Segít abban, hogy egymás hite által épülve dicsőítsük Istent. Ámen.

Nagy Ferenc

Szökefalva

A hit, a remény és a szeretet lelki fegyverzete

Alapige: 1Thesszalonika 5,8

Bibliolvasás: Efézus 6,11–20

Pál apostol leveleiben több helyen olvasunk a hit, remény, szeretet hármásáról. Azért, hogy ezeket megszerezzük és megőrizzük, ezekért harcolnunk kell. A Timóteushoz írt levélben Pál arra hívja fel fiatal munkatársának a figyelmét, hogy harcolja meg a hit szép harcát és nyerje el az örök életet. A hit harca az üdvösség elnyerésének a feltétele. A hittel irányított életért meg kell harcolni, nem lehet tétlenségben ülni! Az élet, amelyet Krisztusban élünk, nem csupa ragyogás, útjaink nemcsak rózsákkal vannak tele, hanem inkább tövisekkel és nehézségekkel. A harchoz, a küzdelmekhez, amik ránk várnak, szükségünk van Isten fegyverzetére. Nyilvánvaló, hogy az őlt

magára fegyverzetet, aki harcra készül. A hitnek harcát Isten minden gyermeke ismeri. Nem szabad megijednie annak, akinek harcai vannak, mert aki Krisztusban él, annak kell legyenek harcai. Öemberünk nem nyugszik bele, hogy ő tétlen legyen, mert vágyait, kívánságait ki akarja elégíteni. El akarja hitetni, hogy az a helyes, amit ő diktál, ezek pedig többek között ezek: a hit ellenpárja a hitetlenség, a reménység ellenpárja a reménytelenség, a szeretet ellenpárja a szeretetlenség vagy a gyűlölet. Ezek ellen pedig harcolni kell! Tudatosan kell felvennünk a harcot, mivel nem egyedül harcolunk. Mindannyian tudjuk, hogy az Úr Jézus győzött a Golgotán, feltámadott és él, és bizhatunk benne, hogy Ő megsegít harcainkban. Nem igaz az, hogy reménytelen a harc és bukással végződik a csata. Istennek teljes fegyverzetét magunkra ölthetjük, és így nem lesz sebezhető hely rajtunk. Krisztus vére tökéletesen befed. Ha valamennyiben mégis sikerül az ellenségnek sebet ejtenie rajtunk, akkor annak nem az az oka, hogy Jézus Krisztus vére és győzelme nem elég védelem, hanem az, hogy nem öltöttük fel Isten minden fegyverzetét, nem öltöttük magunkra a hitnek és a szeretetnek mellvasát, és sisak gyanánt nem tettük fejünkre az üdvösség reménységét, amelyről alapigénk szól. A győzelmet harcainkban Isten adja, és aki tőle kéri az erőt és reá támaszkodik, az győz. Tőle van az erő az ellenállásra, az éberségre és a vigyázásra.

A kísértő, a Sátán arra törekszik, hogy elaltasson, sötétségben, hitetlenségben, reménytelenségben és szeretetlenségben tartson. A sötétség hatalma az Istentől való teljes elfordulás nyomán keletkezik. Ezért vigyázó éberségre és állhatatosságra van szükségünk. Pál a thesszalonikai gyülekezet figyelmét Isten lelki fegyverzetének felöltözésére irányítja. Arról olvasunk, hogy a thesszalonikai gyülekezet tagjai várták az Urat, nem kételkedtek afelől, hogy az Úr napja el fog jönni, mert volt élő reménységük és állhatatosan kitartottak a várakozásban. Az Úr napját nemcsak óhajtották, nemcsak remélték, hanem igen jól tudták, hisz Jézus is megmondotta, hogy hirtelen és váratlanul jön el az a nap, mint a tolvaj éjjel. Ezért éberségre, józanságra hívja fel a figyelmüket. Az éberség és a józanság ellentéte nem a rajongás vagy a várakozás túlfűtött izgalma. Az alvó vagy a részeg ember öntudatát veszített, tehetetlen ember. Ebben az állapotában érzékszervei nem figyelmeztetik őt a közelgő veszélyre. És hányan haltak meg már ilyen állapotban, vagy súlyos betegséget okoztak maguknak, mert részegségük állapotában felhültek, míg a földön fetrengtek.

Az alvás hamis biztonságérzésből fakad. Sokan azt mondják Pató Pál úrként: „hej, ráértünk arra még!” Van még idő a jócselekedetre, megtérésre, éberségre, vigyázásra, hitre, szeretetre, reménységre. Hamis felfogás ez, mert nem tudjuk, mikor jön el életünk vége, vagy mikor jön el az Úr. Sokan mondják békesség és biztonság, de akkor hirtelen veszedelem jön, mint a vajúdas a szülőasszonyra, de ekkor nem lehet már megmenekülni. Pál megállapítása az, hogy a thesszalonikaiak nincsenek a sötétségben, reménységük nem hamis, nem úgynevezett csalfa, vak remény, mert nem a sötétségben járnak. Ők a nappal fiai, akik Krisztusra néznek, akik éberek és józanok. Pál egy a thesszalonikaiakkal, és a Krisztusban való reménysége az Úr eljöveteléhez fűzött reménység. Pál tekintete a gyülekezet tagjaival együtt az eljövendő Krisztusra tapad. Ez a reménység ment meg minket is az ítélet alkalmával és biztosítja üdvösséges jövőnket. Így ezzel a jövőre tekintő hittel és reménységgel buzdítja a thesszalonikaiakat, hogy mi, akik a világosság fiai vagyunk, éberek legyünk és öltözzük fel a hit és a szeretet mellvasát és sisak gyanánt az üdvösség reménységét. Az apostol ismételt józanságra buzdítja a gyülekezet tagjait. Arra inti őket, hogy a nappal fiaihoz hasonlóan kerüljenek minden kábultságot. Járásukban, viselkedésükben legyenek nyugodtak és Krisztus mértéke szerint legyenek mértékletesek. Az Úr napjának a közelsége ellenére a keresztyének megőrizhetik elméjük világos, tiszta látását és szívük nyugalmát, mert ők fel vannak vértéz-

ve a hitnek és a szeretetnek páncéljával és az üdvösség reménységének sisakjával. Ily módon felfegyverkezve megállhatnak a próbákban, harcolhatnak az ellenség ellen, sőt félelem nélkül tekinthetnek Krisztus eljövetelére és a parúzia elé. A hívő ember új öltözetének képe gyakran fordul elő Pál leveleiben. Itt azonban nem egy új ruha felöltéséről van szó, hanem a hívő ember fegyverzetéről. A képet az apostol Ézsaiás prófétától vette, az 59,17-ből, ahol ezt olvassuk: „És felölté az igazságot, mint páncélt, és a szabadítás sisakja van fején, felölté a bosszúállás ruháit, mint köpenyt, és búsulással vevé magát körül, mint egy palásttal.” Itt Pál nem szó szerint idézi Ézsaiás prófétát. Az Újszövetség embere az igazság helyett a hitet és a szeretetet ölti magára páncél gyanánt, fejére pedig az üdvösség reménységét helyezi sisakként. Ebben a versben megtaláljuk a hit, a reménység és a szeretet hármását, ami elválaszthatatlan egymástól, mert kiegészítik egymást. Figyelemre méltó, hogy Pál itt csak a védelmezésére szolgáló harci eszközöket említi: a páncélt és a sisakot.

Mit jelentenek a keresztyén ember fegyverzetének ezek a részei? Az apostol szerint a hit, a szeretet és a reménység a hívő emberek lelki életének azon összetevői, adományai, melyek által megőrizhetik nyugalmukat, higgadságukat az Úr eljövetelének közelségét illetően. A Jézus Krisztusban való hit által bizonyosságuk van Isten segítségével felől, a szeretet gyakorlása által pedig Istennek tetsző életet élnek. Pál ebben az igében egy hasonlatot használ. Öltözzünk fel a hitnek és a szeretetnek a mellvasába. A hitnek és a szeretetnek mellvasa nagyon szép kifejezés, de nagyon fontos harci eszköz is, mert amint a katona mellvasa védi a szívet, az élet középpontját, úgy véd a hit és szeretet a közömbösségtől, gonoszástól. A példabeszédek könyvében olvassuk: „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg a szívedet, mert abból indul ki minden élet” – ezért meg kell őrizni. A szív a hitnek és a szeretetnek központja, mert Isten szeretete a mi szívünkbe töltetett ki. A szívünkben hisszük, hogy feltámasztotta Isten Jézust a halálból, és szívvel hiszünk az igazságra – olvassuk a Római levélben. Krisztus hit által lakozik a mi szívünkben. Az Úr pedig igazgassa szíveteket az Isten iránt való szeretetre, mert a parancsolatnak vége a tiszta szívből való szeretet.

Az üdvösség reménysége sisakként szolgál. A sisakot a katona a fejére tette, mert a koponyát, az agyát védte. Az üdvösség reménysége mint sisak megvédi gondolatainkat minden reménytelenségtől. Az üdvösség reménysége tehát fejevédő, azaz sisak gyanánt szolgál.

Ezeket a harci eszközöket kell felöltönnünk, hogy védelmet nyerjünk, és próbáink alkalmával, lelki csatáinkban ne kapjunk sebet, el ne csüggedjünk! Hogyha lankad az erőnk lelki harcainkban, bátran rá kell néznünk hitünknek kezdeményezőjére és bevégzőjére, Jézus Krisztusra, aki annyira szeretett minket, hogy önmagát adta érettünk.

Mi öltözzük fel a hitnek és a szeretetnek mellvasát és fejünkre tegyük fel sisak gyanánt az üdvösség reménységét, hogy örök életet nyerjünk, hogy csatánk győztes legyen itt a földön, s majd az üdvösség honában. Ámen!

Prédikáció tanévnyitó istentiszteletre

Kovács Tibor

Kolozsvár – iskolalelkész

Jézussal a viharban, Jézussal a hajóban

Alapige: Máté 14,24–32

Isten ígéje ma gondolatban a Galileai-tenger partjára vezérel minket. Ott találjuk a tanítványokat egy nagy lelki élmény után. Jézus Krisztus azon a napon vendégelt meg több mint ötezer embert. E nagy csoda után a tanítványok Jézus kérésére beveznek a mélyre, mert csak így juthatnának át a túlsó partra. Látszólag Jézus Krisztus nélkül indulnak, mégis biztonságot ad nekik a tudat, hogy a Mester közel van. Amint a tenger közepére érnek, szembeszél támad és kétségbeejtően háborogni kezd a tenger.

Ahogy az eseményeket szemlélem, lassan körvonalazódnak együttlétünk vonalai. Minden tanévnyitó bizonyos értelemben hajóba szállás. Elkerülhetetlen esemény a diák és a tanár életében egyaránt. Óvodásaink ma indulnak egy távoli part felé. Első osztályos diákjaink ma indulnak el először meghódítani a betűk és a számok „tengerét”, hogy felfedezzék a tudományok végtelennek tűnő világát. Ha most ötödikes és kilencedikes diákjainkra nézek, látom, amint otthagyjátok a régi iskola, a szülőfalu vagy szülőváros biztonságosnak tűnő partjait, s ma egy új hajóba szálltok, amely elvezet majd titeket a felnőtté válás útján a nagybetűs élet partjára. Kedves VII., X., XI., XII. diákok, az ige szerint nektek azt mondhatnám, hogy immár a tenger közepén vagytok, s a vakációban összegyűjtött erővel tovább kell eveznetek.

A tanítványok életében van valami ezen az úton, amire nem számítottak: az evezés nehéz lesz, a szembefújó szél megnehezíti az evezést, s bizony sokszor a legtisztábbnak tűnő égbolt is viharokat rejteget. Ezek a mindeneket felkavaró szelek ma sem múltak el. Sokszor emberek, rendszerek, máskor pedig újabbnál-újabb tanügyi ideológiák nehezítik meg és teszik bizonytalanná munkánkat. Nekünk azonban tudnunk kell, hogy a szél, a vihar azért van, hogy elbizonytalanítson, megkérdőjelezze létjogosultságunkat, elhitesse velünk, hogy minden a pénz függvénye, folyton azzal riogasson, hogy egyre nehezebb lesz, s végül elvegye reménységünket, s felháborítsa lelkünket.

Ami azonban a leghátrányosabb körülmények között is biztató volt a tanítványok számára, s ma számunkra is, hogy együtt voltak a hajóban, úgy, ahogy ma mi is együtt vagyunk Isten házában, s azt is tudták, hogy Jézus Krisztus a parton imádkozik, tehát nem közömbös számára a sorsuk, életük, jövőjük.

Az igéből kiderül, hogy a vihar is tartogat csodákat. Tudom, hogy ebben a tanévben is a sok nyögvenyelésen és kötelező dolgon túl, mindenki ráakad majd egy-két gyöngyszemre. Talán ebben az évben dől el, hogy Isten hol szeretne látni téged. Talán kiderül, hogy miért szereted jobban az algebrát, mint a mértant, hogy ki a kedvenc történelmi személyiséged, hogy melyik az a legszebb ige, amit a szívedbe zársz, vagy melyik az az író vagy költő, akivel szívesen megosztod éjjeliszekekrényed. Egykor így osztottam meg én is Örkénnel, akinek most két egyperces novellája jut eszembe. Ő nem erre a célra írta, de az én olvasatomban összecseng az ige üzenetével. Az elsőnek címe: *Rossz álom*. A főszereplő az erkély ablakán besütő nap melegének és szépségének mámorában fűrödve, kinyitotta az erkély ajtaját és becsukott szemmel mélyen belelegezte a hajnali levegő friss illatát. Bódulatában lépett egyet előre, majd még egyet, de a második lépés után már a levegőben állt, majd hirtelen lezuhant. A megtörtént eset mindenkit elcso-

dálkozott, mert mindenki tudta, hogy a ház erkélyein nincs korlát és a kapualjban hatalmas tábla hirdette, hogy az erkélyre kilépni szigorúan tilos. A novella szereplője ezt sajnos nem akarta tudomásul venni, mert a mindig lázadó ifjúra jellemző módon, ösztönösen irtózott minden tilalomtól. Mindig csak azt vette észre, ami jól esett. Az az ember volt, aki akkor is kiesett volna, ha korlát van. A saját tudatlansága és tudattalansága áldozata lett!

A *Megváltó* című novellában a főszereplő épp egy tavon evez, s amikor elég mélyre jut, megkérdezi az evezőt: „még most is idelátni?” A válasz „nem” volt. Azután így folytatta: „akkor húzza be az evezőket, megpróbálok egy kicsit a vízen járni”.

Vajon Pétert, a tanítványt mi készítette arra, hogy kilépjen a hajóból? Biztos nem a tudatlansága, a „még azért is”, hanem egy konkrét vágy, hogy megkísérelje a lehetetlent, de csak úgy, hogy Jézus Krisztus, a Mester ott jár előtte, ő pedig szemébe nézve felé megy. Péter nem veszítette el valóságérzetét, nem sorsromboló gesztus, amit tett, hanem egy tudatos és akaratos lépés arra nézve, hogy akiben hisz, attól tanuljon is valamit. Épp ez az iskola, a tanárok és a diákok kihívása, hogy segítsen a tanítványoknak kilépni a félelem, a gátlás, a semmittevés, a céltalanság és közömbösség komfortszférájából, s elhitesse, hogy amíg Jézusra néz, s a legjobb Mester kezében van, képes akár a vízen is járni, a hit és a tudás, a tudomány és a kegyesség tengerén. Azt kívánom, hogy Isten kegyelméből minden tanár, aki a tudomány tengerén jár, járjon a hit tengerén is. Az iskola pedig legyen olyan szellemi és lelki műhely, ahol bátran lehet gyakorolni a vízen járást, lehet tanulni, újratanulni, épülni, emberré, tanítvánnyá válni. Mindezt annak tudatában, hogy van egy gondviselő kéz, aki ha süllyedünk, utánunk nyúl.

Az ige szerint, aki a vízen megtanul járni, az az életben tanul meg eligazodni. Iskolai lelkipásztorként nem értem annyira a tanügyi rendszert, de egy dologban biztos vagyok: élni is meg kell tanulni egy olyan világban, ahol az élet egyre több oldalú, egyre nehezebb eligazodni és egyre könnyebb a helyes utat elvétni. Ha ma van közöttünk valaki, akár szülő, akár tanár vagy diák, aki azt gondolja, hogy Krisztus nélkül biztonságban átjuthat a túlsó partra, akkor téved. Péter Jézus Krisztus nélkül és azon a bizalmi légkörön kívül, amit a Mester közelsége teremtett, soha nem lépett volna ki a hajóból, a tanítványok pedig nem biztos, hogy épségben elérték volna a másik partot.

Jézus Krisztus a tanárok, a diákok és minden ember igazi példaképe. Ő hatalommal tanított, megjelenése elragadó és bizalmat keltő volt és a legközömbösebb emberből is érdeklődést váltott ki. Nekem is voltak ebben az iskolában ilyen Krisztus-arcú tanárim. Amikor legutóbb költöztünk családommal, kissé értetlenkedve kérdezték tőlünk, hogy miért visszük magunkkal régi középiskolás füzeteket? Azért, mert ebben az iskolában kaptunk valamit, amit nem tudunk és nem is akarunk elengedni. Nem a füzet a fontos, hanem az, ami közvetett módon adódott át.

Kedves tanár kollégák, mit lehet ma átadni lázadó, háborgó, közömbös és érdektelen diákoknak? Azt, amit Jézus is átadott tanítványainak: az elcsendesedő tenger szépségét, a csodát, ami lenyűgözte és más emberré formálta őket. Adjátok át diákjaitoknak az odaadást, a lelkesedést, a szenvedélyt, az élvezetet, s ehhez képest maga a tananyag ötödrangúvá válik. Boldog az a tanár, aki szerelmes abba, amit továbbad, és boldog az a diák, akinek ilyen tanára van.

Végül, szeretném ha észrevennék az igéből, hogy bár sokan voltak a hajóban, csak Péter mert kiszállni. Kedves diákok, keressetek magatoknak olyan barátokat azok közül, akikkel ma egy hajóban ültök, akik nagy dolgokra is elszántak, és van elképzelésük a jövőről, mert sajnos vannak olyanok is, akiknek a hit és a tudomány csak nyűg. Ettől függetlenül holnap reggel becsengetnek, s lesz, aki saját akaratából, s lesz, aki akaratára ellenére foglal helyet a katedra egyik vagy másik oldalán.

Sokan mondták, hogy a hit és a tudás nagyá tesz, ezért sokszor kértem magamtól, hogy hatalmas leszek? Kétlem! De a hit és a tudás legnagyobb ajándéka, ha megtanít különbséget tenni a jó és a rossz között, s megtanít megválogatni azokat, akiktől tanulni akarok, s ezek közül a legnagyobb Krisztus, aki helyettem is, helyetted is, értem is és érted is hatalmas.

A vihar elcsendesedett, a szembeszél elállt Krisztus szavára. Mindenki túlélte, de nem ez volt a cél. Tanulni valamit csak az tanult, és az fog ezután is tanulni, akinek a csodából része volt, aki a vihar ellenére, Krisztus szavára ki mert és ki akar ma is lépni a hajóból. Ámen.

(Elhangzott 2010 szeptemberében, a Kolozsvári Református Kollégium tanévnyitó istentiszteletén.)

Noé Bárkája

Mindent amit tudnod kell az életben, arra megtanít Noé Bárkája.

1. Ne késd le a hajót.
2. Emlékezz, mind ugyanabban a hajóban vagyunk!
3. Tervezz előre. Akkor sem esett az eső, amikor Noé megépítette a Bárkáját.
4. Tartsd jó kondiban magadat. Mikor 60 éves leszel, lehet, valaki felkér egy nagy dologra.
5. Ne törődj a kritikákkal. Csak csináld meg a munkát, amit meg kell csinálni.
6. A jövődet építsd magasra.
7. A biztonságod érdekében mindig párban utazz.
8. A sebesség nem mindig számít. A csiga és a párduc is ugyanabban a hajóban van.
9. Ha stresszes vagy, lebegj kicsit.
10. Emlékezz: A Bárkát amatőr, a Titanicot pedig profik építették.
11. Nem számít a vihar, ha Istennel vagy, a végén mindig vár a szivárvány.

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Te pedig amikor imádkozol

Alapige: Máté 6,5–8

Az ige megértéséhez

proseuchomai = imádkozni, könyörögni. Héber megfelelője az atar, palal ige. Ez az imádság sohasem monológ, hanem mindig dialógus, miközben az imádkozó minduntalan elcsendesedik, hogy Isten válaszára és megbízására figyelhessen. E személyes, konkrét párbeszéd az Atyával, illetve a Fiúval abból a gyermeki bizalomból fakad, melyre az abba megszólítás is utal.

tameion = belső szoba, azaz éléskamra, raktár, a paraszt porta egyetlen helyisége, ahol biztonságban volt az élelmiszer ember és állat elől. A rejtettségek, a titoknak a szimbóluma, ahová idegen se be nem mehetett, se be nem tekinthetett.

kryptó = elrejtteni, eltitkolni. Főnévi alakja krypte = rejték-, titokhely (Lk 11,33). Héber megfelelője a chaba elrejtőzni, elbújni jelentéssel. A LXX Ádám és Éva elrejtőzködését kryptóval adja vissza (1Móz 3,8.10). Viszont az 1Móz 18,17-ben és az 1Sám 3,17–18-ban az eltitkolni jelentéssel találkozunk.

battalogoó = a batta nevű cserje töviseit szedegetni, azaz önmagát kínozva hiába fáradozni, haszontalanul gyötrődni. Átvitt értelemben azt jelenti, hogy fecsegni, az istenek nevét a pogány imádságban sürűn emlegetni. Főnévi alakja, battalogia fecsegést, felesleges és unalmas ismétlést jelent. Károli ezt is sokbeszédűséggel, Luther fecsegéssel, csacsogással (plappern) fordítja.

polylogia = bőbeszédűség, hosszadalmas, üres szószátyárság. Képtelenség Istent szóáradattal meggyőzni, valamit kikényszeríteni.

Prédikáció

Ne légy olyan, mint a képmutatók

Amikor imádkozol, a lelked lélegzik. Imádságban köszönöd meg Atyád jótéteményeit (Kol 1,12), imádságban viszed Isten színe elé gondjaidat, kéréseidet (Fil 4,6), és imádságban juttatod kifejezésre vele való közösségedet és tőle való teljes függőségedet.

a) *Mások előtt.* De vajon akkor is a lelked lélegzik, amikor mások előtt, a nyilvánosság előtt imádkozol? „Apa! Amikor idegenek ülnek az asztalunkhoz, te mindig másként imádkozol!” – mondta a legkisebbik csemete, amikor ebéd után elvonult a népes vendégsereg. Mi az, hogy másként? Jézus idejében is, amikor eljött az „imádkozás órája” (ApCsel 3,1), akkor elindultak az emberek a templomba vagy a zsinagógába, hogy imádkozzanak. Ha valakit az imádkozás órája éppenséggel az „utcák szegletein” vagy bárhol talált, akkor ott imádkozott, miként még ma is gyakorolják a mohamedánok. Ez a feltűnéssel járó, magamutogató imádkozás még a szintén látványosságra törekvő alamiznaosztogatásnál is visszataszítóbb volt. Jézus itt a nyilvános imádkozásban rejlő visszaéléstől óv, hiszen sokan szimplán emberi kedvtelésből imádkoztak mások szórapoztatására, így szerevén önmaguknak örömet és dicsőséget. Vajon nem kísért ma is ez a magatartás egyházunkban, amikor mások előtt imádkozunk? Az imádság nem lát-

ványosság, sem tárlat, melyen rácsodálkozik a közönség az imádkozó emberre. Az imádság légköre a meghittség, a diszkréció. De ez a meghittség és diszkréció nem zárhatja ki a mások előtt elhangzó, egyedül *Istennek címzett* imádságot. Jézus tiltása nem jelenti azt, hogy egyáltalán ne imádkozzál az emberek, a gyülekezet előtt. Ha imádságod nem az emberek felé, hanem egyedül Istenhez száll, és egyedül csak rá figyelsz, akkor az már nem látványosság, sem nem tüntetés. Az én öreg gondnokom Székelyvájából egy fogadásra volt hivatalos. Csak nézte-nézte, hogy az elegáns „elvtársak” miként tülekednek a svédasztal körül, karimáig halmozva tányérjaikat. Miután ő is vett egy keveset, az egyik félreeső asztalhoz ülve összefogta a kezét és elmondta az asztali imádságot. „Öreg! Maga biztos, hogy faluról érkezett. Bizonyára ott még mindenki olyan régmódi, mint maga, s étel előtt még mindenki imádkozik, főleg a vénasszonyok” – szolt át a szomszéd asztaltól az egyik elvtárs. „Nem, nem mindenki – szolt az öreg –, de megmagyarázom, hogy ez hogy van. Az ólban van egy kocám tizenegy malacával. Amikor beöntöm nekik a moslékot, csak úgy nekiesnek a vályúnak. De a mi falunkban az emberek valahányszor terített asztalhoz ülnek, mindig imádkoznak.”

Ne félj mások előtt imára kulcsolni a kezed, s hálát adni Istennek az elvett jókért, még akkor sem, ha maradinak néznek emiatt. Jézus is imádkozott övéi előtt, nem képmutatásból, színlelésből, hanem őszinte, tiszta szívből, csak Istenre figyelve, miként gyermek kér az ő atyjától (Mt 14,19; 15,36). Hasonlóképpen az első keresztyének is imádkoztak egymás előtt (ApCsel 12,5; 20,36; 27,35; 1Tim 2,8 stb.). Isten nem az időpontra és a helyre, egyedül az imádságod motivációjára figyel, és beelát a lelkedbe: „Mikor még nyelvemen sincs a szó, immár érted azt Uram” – mondja a zoltáros. (Zsolt 139,4) Ha előtte nem okoskodhatsz, mások előtt se tedd ezt. Egyszerű, tiszta imádságodra pedig *Ámennyel* válaszol a gyülekezet. Ha a fiúság lelkét kaptad, mások előtt is bátran kiálthatod: Abba, Atyám! (Róm 8,13)

b) Önmagad előtt. Lehet mások előtti imádságod kenetteljes, fellengzős, rajongó és bőbeszédű, mely inkább a jelenlevőknek, mintsem Istennek szól. De sajnos az önmagad előtti imádság is lehet képmutató. Amikor nem mások előtt, hanem magányosan, önmagad előtt demonstrárod, hogy „milyen szépen tudsz imádkozni”, akkor ugyanabba a bűnbe esel, mint azok, akik azért imádkoznak a gyülekezetekben és az utcák szegletein, hogy lássák őket az emberek. Ilyenkor nem Isten, hanem saját magad előtt imádkozol önmagadhoz, és elégedett szemlélként élvezed ezt a helyzetet. Hát sohasem ütköztél meg azon, és nem szégyellted el magad, amikor azon kaptad magad, hogy tulajdonképpen nem is Isten, hanem önmagad előtt imádkozol? Tudod, önmagad számára is lehetsz imádságodban magamutogató, demonstrálva tüntető. A nyilvánosság pedig, melyet keresel, saját magad vagy. Ilyenkor egy személyben imádkozol és hallgatod is azt. S mivel nem vársz arra, hogy Isten hallgasson meg, így saját magadtól várod imádságod meghallgatását. Így a jutalmadat is elvetted. Kitől? Nem Istentől, csupán önmagadtól. Mivel a személyedben rejlő nyilvánosságot is magad teremtetted, így jutalmadat is önmagadtól várod.

Menj be a te belső szobádba

Mit is jelent ez a belső szoba, melyről Jézus beszél? Hogyan zárhatod be úgy az ajtót, hogy rejtett, tanúk nélküli, csak Isten felé küldött imádságodat senki ne zavarja, hogy Atyád, aki titkon néz, megfizessen néked nyilván? A válasz: *mélyen meghajolva* a mindenható szent Isten felséges színe előtt. Szemléltesse ezt egy frappáns válasz: „Rabbi! A régi emberek közül sokan szemtől-szembe látták Istent. Miért nincs ez ma is így?” – kérdezte a rabbit egyik növendéke. „Azért fiam, mert ma a mindenható szent Isten színe előtt senki sem *hajol meg oly mélyen*, mint egykor.” Tudod mikor imádkozol a

magad belső szobájában, és mikor zárod magadra az ajtót imádság közben? Amikor mélyen, a földig borulsz le előtte, miként a Hallelujah evangéliumi énekek gyűjteménye egyik énekében olvassuk:

„Mélyen meghajlok im színed előtt,
Töltsd ki kegyelmedet, öntsd ki erőd!
Mester, előtted a porba esem,
Mindenbe mindenem légy te nekem!
Mélyebbre benned, mélyebbre még!
Nem kell a földön semmi egyéb,
Krisztus a szívemet tárom eléd,
Élet vagy nekem és nyereség!”

Mit kell értened hát belső szobád alatt? Azt, hogy saját akarodat, hogy még imádságodban is önmagadat valósítsd meg, hagyod meghalni, végképp odalenni. Azl, hogy a vele való közösségben, az ő követésében a *Jézus akarata lesz úrrá rajtad*, amit Pál így fogalmaz meg: „Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.” (Gal 6,20) Amikor belső szobádban, ajtódat bezárva imádkozol, teljesen egyedül maradsz a te Atyáddal. Ilyenkor minden kertelés és köntörfalazás nélkül imádkozhatsz, úgy, ahogy az a szívedből feltör, tudván, hogy ő jól ismeri minden gondolatodat, nyomorúságodat, gondjaidat. Ezt az őszinte, egyenes magatartást kell tanúsítanod akkor is, amikor mások előtt imádkozol, jóllehet a nyilvánosság előtt elhangzó imádságodban nem mondhatsz el mindent, amit magányodban is elmondhatsz. Ezt a személyes és nyilvános imádság közötti különbséget nem szabad figyelmen kívül hagyni, sem félremagyarázni. De mindkét esetben az egyszerűség és az őszinteség a döntő.

Vajon Jézus a szótlan, néma imádságra gondol, amikor belső szobáról és bezárt ajtóról beszél? Nem, hiszen Jézus is imádkozott hangosan. A Jn 11,41 és skk-ben a sokaság előtt elmondott hangos imádságát követően így szól: „Csak a kívül álló sokaságért mondtam”, egyébként „te mindenkor meghallgatsz engem.” Ez alól csak a Jn 17-ben olvasható, *éjszakába nyúló* imádsága kivétel. Jézus nem azt mondja itt, hogy övéi csak rejtve és titokban, mint egy *kriptában* imádkozzanak és kerüljék az imaközösséget. Luther ezzel kapcsolatban a következőket mondja: „A keresztyén ember *nincs helyhez kötve*, amikor imádkozik, történhet az az utcán, a mezőn vagy Isten házában. A keresztyén emberből sohasem hiányozhat az imádság lelkülete, ezért szüntelen imádkozhat evés, ivás és munka közben. Hiszen bármit is tegyen, életének egyetlen célja, hogy hirdesse Isten nevét, dicsőségét és hatalmát.”

Ne legyetek sokbeszédek, mint a pogányok

Jézus óv az üres, tartalmatlan imádkozástól, merev formák állandó ismétlésétől. Így a pogányok imádkoznak, de ez a keresztyén egyházban is kísért. Tiltása azonban nem jelenti azt, hogy kéréseidet, melyeket a szíveden hordozol, ne ismételheted meg. A bőbeszédűség tiltása semmi esetre sem jelenti a szüntelen könyörgésről való elfeledkezést vagy lemondást. Imádságod a meghallgattatás bizonyosságából fakad, éppen ezért szabad a könyörgésben *állhatatosnak* lenned (Róm 12,12), *szüntelen* imádkoznod (1Thessz 5,17), sőt imádságodban Jézussal együtt *tusakodnod* (Róm 15,30). Jézus „az ő testének napjaiban könyörgésekkel és esedezésekkel, *erős kiáltás* és könnyhullatás közben járult ahhoz, aki képes megszabadítani őt a halálból, és meghallgattatott az ő istenfélelméért” (Zsid 5,7).

Különbséget kell tenned az egyfolytában ismételt formák üres bőbeszédűsége és a kitarító, állhatatos imádság között. Hívő emberként szükség idején újból és újból ugyanazt kérheted Istentől. A hamis bíró és az özvegyasszony példázatában maga Jézus hatalmaz fel arra, hogy az imádságban el ne lankadj: „Hát az Isten nem áll-e bosszút az ő választottaiért, kik ő hozzá kiáltanak *éjjel és nappal*, ha hosszútűró is irántuk?” (Lk 18,1–8)

A bőbeszédűség a pogányokra jellemző, akik számára az imádság csupán varázseszköz, hogy isteneiket készséggé tegyék érdekeik kiszolgálására, úgy gondolván, hogy a szóhalmazsal nyomást lehet gyakorolni az istenségre. Jézus ebből a pogány kényszerhelyzetből szabadít ki, amikor így szól: „Jól tudja a ti mennyei Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt kérnétek tőle.” (8. v.) Isten készsége számíthat, de ezt a készséget nem erőltetheted ki sem sok beszéddel, sem szép, külső formával. Isten imádságodat meghallgató készsége és hajlandósága Jézus érdemének tudható be. Mielőtt kérnél, ő már kész és hajlandó téged meghallgatni, kérésedet teljesíteni. Ezt részedről kiprovokálni, kikényszeríteni képtelenség. Arra sem szorul rá Isten, hogy őt informáld, hiszen ő mindent tud rólad. Az imádság sem nem eszköz, sem nem orientálás, mely által kezelhetővé, engedelmessé tehetnéd Istent. Imádságod az Atyával való személyes közösségednek kifejezése, mely a vele való párbeszédben valósul meg. Éppen ez a gyermeki viszonyulás a garanciája imádságod meghallgatásának. Ő igent mond kérésedre, adományát célba juttatja, ha erre kéred. Ezért „kérjétek és adatik néktek”!

A bőbeszédű, megszokott fordulatokat, formákat felsorakoztató imádság *lélektelen*. Az ilyen imádság mögött nincs ott Isten Szentlelke. Szent Benedeknél olvassuk: „Mens nostra concordet voci nostrae”, azaz miközben imádkozunk, a lelkünknek és a szavainknak harmóniában, összhangban kell lenniük. Igaz és tiszta imádságodat Isten Szentlelke és a testté lett Ige *ajándékozza*. Csak így imádkozhatsz Lélek által. Ilyen imádság a Miatyánk. Benne Jézustól kapott szavakkal imádkozol Istenhez, mondja Cypriánus, Karthágó püspöke. És hozzát teszi: „Amikor a Mi Atyánkat imádkozod, Jézus ígérete teljesedik be rajtad: 'Az igazi imádók lélekben és igazságban imádják az Atyát.'” (Jn 4,23)

Egyesek abban bíznak, hogy a hosszú imádság, a magasztos, ünnepi kifejezések jobban hatnak Istenre. Már az Ószövetség is tiltakozik az ilyen imádság ellen: „És ha kiterjesztitek kezeiteket, elrejttem szemeimet előletek; sőt ha megsokasítjátok is az imádságot, én meg nem hallgatom.” (Ézs 1,15) Illés pedig kifejezetten gúnyolódik a pogányok imádsága felett (1Kir 18,27). A rómaiak „fatigare deos”-nak, az istenek kifárasztásának nevezték a bőbeszédű imákat. Bár Jézus idejében is tudták az emberek, hogy milyen az igazi imádság, de a hétköznapi gyakorlatuk teljesen más képet mutatott. Sajnos ez ma is kísért egyházunkban. Ezért mondja Jézus, hogy amikor imádkozol, ne légy sokbeszédű!

Mert jól tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt kérnétek tőle

Igen, mielőtt kérnéd tőle. Ézsaiás 65,24-ben is ezt ígéri Isten: „És mielőtt kiáltának, én felelek, ők még beszélnek, és én már meghallgattam.” Szülőként is mindig tudtad, hogy mire van szüksége a gyermekednek, s mielőtt kérte volna, már teljesítetted is azt. Így cselekszik veled a te mennyei édes Atyád is. Ő jól tudja, hogy mire van szükséged, még mielőtt kérnéd. Megelőlegezed neki ezt a felőled való tudást, vagy hiányzik belőled a hit, s fel sem tételezed, hogy már meghallgatott téged? Az egyik amerikai néger gyülekezet lelkipásztora így korholta istentisztelet után a gyülekezetet: „Testvéreim! Hitetlenségetek felháborító, valóságos skandalum! Hiszen jól tudjátok, ma azért gyűltünk egybe, hogy esőt kérjünk Istentől e nagy szárazságban. És közöletek *senki sem hozott magával esernyőt* a hazafelé vezető útra.” Ilyenek vagyunk mi is. Csak a szánk-

kal valljuk, hogy Isten meghallgat, de tetteink nem ezt igazolják, és *nem eszerint viselkedünk*. Nem, mert mi sem viszünk magunkkal „esernyőt”. Mert ha elég hitünk volna, tudhatnánk, hogy a legnagyobb szárazság idején is képes Isten megnyitni az ég csatornáit. Hitetlenségünk miatt eszünkbe se jut, hogy a hazafelé vezető úton már minden másképpen lesz. Mit mond Jézus? „Ha akkora hitetek lenne, mint a mustármag, azt mondanátok ennek a hegynek: Menj innen amoda, és elmenne, és semmi sem volna lehetetlen.” Mi már eleve úgy állunk hozzá, hogy lehetetlen, hiszen „felhő sincs az égen!”

Hinned kell, hogy Isten már eleve tudja, hogy mire van szükséged. De ez nem jelenti azt, hogy feleslegessé válna imádságod, sőt ellenkezőleg, éppen erre a kijelentésre támaszkodik a keresztyén imádság – olvassuk Bonhoeffernél. Ez a hit bizalommal és bizonyossággal tölti el imádságodat. Nem a külső forma, sem a hely, sem a szavak száma, egyedül a hited érinti meg Isten szívét, aki „tudja a te dolgaidat”. De ha Isten olyan jól tudja, hogy mire van szükséged, akkor egyáltalán miért kell imádkoznod, kérdezheted. Kálvin erre a kérdésre így válaszol: „Nem azért imádkoznak a hívők, hogy Istent ismeretlen dolgokra figyelmeztessék, őt kötelességére buzdítsák, vagy késedelmesség idején siettessék, hanem azért, hogy bajaikat az ő ölébe rakva megkönnyebbüljenek. Szóval, hogy tanúságot tegyünk arról, hogy tőle kell remélnünk és várunk minden jót. Bár *önként előzi meg* Isten a kéréseinket, *mégis könyörgésünk révén* kapjuk meg, amit kérünk.” Ha Isten nem tudná, hogy mire van szükséged, akkor azon kellene töprengened, hogy miként és mit kell elmondanod neki, és egyáltalán el kell-e mondanod. De az igazi imádság sem nem demonstrál, azaz magamutogató, sem nem reflektál, azaz nem akar felvilágosítani. Hiszen Isten nagyon is jól tudja, hogy mire van szükséged, még mielőtt kérné azt tőle. Az egyetlen tökéletes imádság az, melyre maga Jézus tanított téged, ez a Miatyánk. Ezért biztat így: „Ti azért így imádkozzatok: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben...” Ámen.

Ajánlott irodalom

- BONHOEFFER, Dietrich: *Nachfolge*. Gütersloh 2008.
GIRGENSOHN, Herbert: *Die Bergpredikt*. Witten 1962.
HOFFSÜMMER, Willi: *Kurzgeschichten für Gottesdienst, Schule und Gruppe*. Mainz 1990.
KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához*. Székelyudvarhely 1939.
KÜHNER, Axel: *Überlebensgeschichten für jeden Tag*. Neukirchen/Vluyn 1994.
RATZINGER, Joseph, Benedikt XVI: *Jesus von Nazareth*. Freiburg 2007.
REMMERS, Arend: *Die Bergpredikt*. Ulm 1997.
RIENECKER, Fritz: *Das Evangelium des Matthäus*. Wuppertal, 1994.
SCHNIEWIND, Julius: *Das Evangelium nach Matthäus* NTD 2. Göttingen 1950.
THEOLOGISCHES BEGRIFFSLEXIKON ZUM NEUEN TESTAMENT. Wuppertal 1971.

Prédikációk a nemzetközi homiletikai irodalomból

Lüthi, Walter

A negyedik evangélium magyarázata a gyülekezet számára

Jézus Pilátus előtt

Alapige: János 18,28–38

„Király vagy-é hát te csakugyan?” Aki semmit nem ért meg a Pilátus kérdésében rejlő csodálkozásból, az aligha vette észre, miről is van itt szó. Kora reggel, a magas rangú római hivatalnok elé egy ismeretlen állítanak. Látszólag véletlenül, ahogyan a hullám partra vet egy darabka fát. A vádlók azt mondják, hogy gonosztevőről van szó, az idegen azonban semmiképpen sem látszik annak. Végül kitűnik, hogy olyan emberről van szó, aki azt állítja: Ő a zsidók királya. A kérdésre, hogy mit cselekedett, a helytartó ennek az ismeretlennek szájából idegenszerű választ hall: Az ő országa nem e világból való! Neki nincsenek katonái, akik őt a zsidók ellen meg tudnák védeni. „Ha e világból való volna az én országom, az én szolgálaim vitézkednének, hogy át ne adassam a zsidóknak. Ámde az én országom nem innen való.” Különös! Úgy látszik, e király nem panaszkodik nyilvánvaló tehetetlensége miatt, úgy beszél, mintha így rendjén lenne minden, mintha itt nem volna semmi kérdezni- és cselekednivaló, mintha teljes védtelensége, szinte normális módon, hozzá tartozna királyságához.

Pilátus pedig nem tehet mást, mint hogy ennek az ismeretlennek különös királyi igénnyét a legélesebb ellentétben lássa az ő teljes külső megjelenésével. Pilátus így kérdezni kényszerül: „Király vagy-é hát te csakugyan?” Annak ellenére, hogy nem viselsz koronát, nincs jogar a kezekben? Hogy nincs föld, amelyet magadénak mondasz, nincs nép, amely felett uralkodnál? Nincs trónod, királyi vár, hadsereg, amely királyi akaratnak tiszteletet szerezhetne? Csakugyan? Mégis? Annak ellenére, hogy minden, valóban minden az ellen szól, hogy te király vagy?

Igen, csakugyan! Ámde – „Az én országom nem e világból való.” Így, ez az állítólagos király, nyilván kétféle királyi birodalmat különböztet meg. Az ő országát, amely nem ebből a világból van, és a többieket, ennek a világnak birodalmait. A kettő közötti különbségül azt jelöli meg, hogy e világnak királyságaiban a katonák fegyvert viselnek királyuk védelmére, míg ő a maga királyságában lemond erről. De hiszen, mindenképp az az, amit Pilátus nem ért meg. Az ő értelme csak az evilági királyságokat tudja megérteni, amelyek abból állnak, hogy háborúkat készítenek elő, ürügyet nyernek háborúkra, háborúkat nyernek meg vagy veszítenek el. Olyan királyságot megért Pilátus, amely fegyverrel hatol Észak-Afrikába, a Rajnáig, a Volgáig, egy nap talán az Aare folyóig. Pilátus megérti a fegyverkezési iparnak, ennek a háborúhiénának világát, a harcteret és harctértől távolít. Pilátus megérti az olyan sajtó világát, amely kész arra, hogy minden háborús üzlet számára megnyissa az állandó hirdetőmennyre éhes hasábjait, amelynek olvasói, a jóhiszemű drága nép előtt a poklot, minden szabadjára eresztett ördögeivel együtt a falra festi, hogy azután azt a különös tanácsot adja: Kell és lehetséges a pokol ellen védekezni. Ez az a világ, amelyet Pilátus áttekint és megért. A másik

világ azonban túl van az ő látóhatárán, és – valljuk meg becsületesen – a mi látóhatárunkon is. Semmi olyat nem teszünk, mintha a legtermészetesebben nem tartoznánk Pilátushoz. Merészség kell ahhoz, hogy eleve átpártoljunk annak az ismeretlen királynak oldalára, aki azon a reggelen Pilátus előtt állt.

„Király vagy-e hát te csakugyan?” Ezzel a pilátusi kérdéssel az utóbbi időkben nekünk, keresztyéneknek, szintén nagyon sok vesződésünk volt, üzött és kíntott benünket. Valamennyien a királyt kerestük. Majd kiesett a szemünk, annyira néztük, hol a király? Kiáltottunk utána, abban a reményben, hogy végső szükségben valahol talán mégiscsak felmerül az idők homályában. Kérdeztük: teljesen szabadjára van-e engedve a Sátán? Gátlás és ellenállás nélkül lehet, tehet amit akar? Nincs senki, aki megmutatja, hogy úr felette? Vajon Krisztus szava, hogy az ő országa nem e világból való, azt akarja-e mondani, hogy nincs jelentősége, nem folyik bele a világ dolgaiba? Az, aki Pilátus előtt áll, csak eljövendő nemzedékek és túlvilági területek világa? Nekünk azonban nincs más védelmünk, csak a földalatti bombabiztos fedezék? Így a Pilátus-kérdés sok hívőnek kínos gyötrelmévé lett, s szeretnénk egy nagyon szorongó emberrel együtt így kiáltani a mi királyunkhoz: „Üdvözítőnk! Szakítsd fel előttünk a mennyet, siess, fuss alá a mennyből, szakítsd ki annak kapuját, ajtaját, zárát és reteszt!”

„Király vagy-e hát te csakugyan?” Igen, csakugyan! Az az ismeretlen nem marad adósa Pilátusnak a felelettel: „Te mondod, hogy én király vagyok. Én azért születtem és jöttem e világra.” Született, s nem maradt a túlvilági mezőkön. Emberré lett és a világba jött. Felszakította a mennyet és elindult onnan, lepattintotta a reteszt és a zárát. Épp ez az ő nagy királyságának a titka. Erről a titokról van szó, semmivel sem kevesebbről, valahányszor összegyűltünk, felnyitjuk ezt a könyvet, s szólásra nyitjuk meg ajkainkat. Azért van templom, szószék, mivel a király megszületett és a világra jött! „És lőn azokban a napokban...” (Lk 2,1–7)

Íme, itt áll. Megszületett és a világra jött. Királysága, ami nem e világból való, a világba jött. Szinte azt mondhatnánk, hogy kivándorolt hazájából, és bevándorolt ebbe a teljesen idegen világba és korba. E birodalom testet öltve áll Pilátus előtt, mert ott áll ő Pilátus előtt, s benne ez az ország. Pilátus láthatja, hallhatja, megtapasztalhatja, ha akarja. Ámde ezt a királyt és országát mindjárt születésekor „bepólyálták és jászolba helyezték”. Mivel országa nem e világból való, ezért csak szenvedni tud ebben a világban. Nemsokára szenvedett is – ez az ország királyával együtt –, „szenedett Pontius Pilátus alatt” E király nemsokára koronát fog viselni, de az nem aranyból lesz, nem ékesíti drágakő. E király nemsokára felmagasztaltatik. Azonban a világnak egyetlen királya sem szeretne úgy felmagasztaltatni, mint ahogyan őt felmagasztaltják Pilátus parancsára. A keresztre emelik őt!

Itt a kereszttel előtt ismét feltör a pilátusi kérdés: „Király vagy-e hát te csakugyan?” Még mindig? És íme! „Te mondod, hogy én király vagyok.” „Pilátus pedig címet is íra, és feltevé a keresztfára: A názáreti Jézus, a zsidók királya”, görög, latin és héber nyelven.

De a király meghal és eltemetetik, Pilátus lezárta és lepecsételte a sírt. Még egyszer feltör a kérdés: „Király vagy-e hát te csakugyan?” Még mindig?

És a felelet így hangzik: „A szombat végén pedig, a hét első napjára virradólag, kiméne Mária Magdaléna és a másik Mária, hogy megnézzék a sírt. És ímé nagy földindulás lőn, mert az Úrnak angyala leszállván a mennyből, és oda menván, elhengeríté a követ a sír szájáról, és reá üle arra. A tekintete pedig olyan volt, mint a villámlás, és a ruhája fehér, mint a hó.” (Mt 28,1–3) Pilátus kérdést intézett az ismeretlenhez, s a felelet erre nagyszombat után, a húsvétra virradó éjszaka titkában érkezett meg. Krisztus csakugyan király, annak ellenére, hogy a keresztfán halt meg. Amióta ez megtörtént,

soha többé nem következhet be, ha egy gázmérgezés poklában kellene is meghalnia, jöhetne még oly hatalmas és borzasztó dolog, akkor sem következhetne be, ami borzasztóbb volna, mint a kereszthalál. Nincs semmi, ami Pilátus kérdését másként módosíthatná, mint így: Krisztus csakugyan király, Jézus mégiscsak király!

Krisztus e világon semmiképpen sem gondolható el másképpen, mint így: Mégis király! Királyi vár helyett istállóban jön a világra, s mégis király. Kisgyermekként fekszik a jászolban, mégis „minden dolgok teremtője” ő. Pásztorok térdelnek előtte, bölcsek imádják őt. Nincs jogara, koronája, mégis kénytelenek a lelkek neki engedelmeskedni, de enged neki a szél és a hullámok is. Nincs földi java, de mégsem hiányzik nála az eledel 5000 ember számára. Nincsenek katonái, mégis nincs olyan király, akinek annyi katonája volna, mint Jézusnak, akik elmennek vele a föld végső határáig, zengve: „Szent hadjáratra vonulunk!” Nincs trónusa, s mégis: „Neki adatott minden hatalom mennyen és földön.” „Nem volt neki alakja és ékessége, utált és az emberektől elhagyott volt”, mégis szentanúként állítja a negyedik evangélista: „és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszerűltjének dicsőségét, aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.” Krisztus mégis király!

Királyságának titka húsvét óta tisztán áll előttünk. Húsvét óta változott át Pilátus kétkedő kérdése diadalmos kiáltássá. Ő a teljhatalmú király, aki feltétlen igényt tart mindenre és mindenkire, aki hitet tesz mellette. Ő az a király, aki totális igényt jelent be a testre, lélekre és a szellemre. Az egyetlen király, aki jogosan támasztja ezt az igényt.

Ahol és amikor azonban ezt az igényt nem ismerik el, ott Krisztus abszolút ellenkirállyá lesz minden királysággal szemben, amely ellene áll. Ez a legmélyebb oka, hogy „háborúk és háborúk hírei” vannak a világon. A népek eltaszítják ezt az abszolút királyt, ezért kénytelen velük szemben abszolút ellenkirállyá lenni, akin ők szétörettetnek. Ő a jel, akinek sokan ellentmondanak, akin sokan elesnek. Hogy van háború, ez sohasem sors, hanem bűn. A népek legnagyobb bűne abban rejlik, hogy elvetik azt a királyt, aki azon a reggelen ott áll Pilátus előtt. A háború bizonyosság, hogy ellenszegülünk a királynak, lázadásunk bizonyosága.

És most tekintsük meg még egyszer, de valamivel gondosabban azt a néhány bibliai verset, melyek bevezetőül állnak. Minél inkább elmélyülünk a szavakban, annál sugárzóbban és hatalmasabban nő ki belőlük Krisztus. Itt Ő az egyetlen királyi fenség. Kínzói a bíró elé hurcolják, pedig ők a vezetettek, ők az elítéltek. Úgy vélekednek, hogy Jézus a megkötözött, pedig egyedül ő szabad közöttük. Piszkos porfelhőként keringenek körülötte, és azt egy királyi hintónak a kereke verte fel. Így ő a „mégis király”!

S Pilátus is! Ő is felkavart pora a földnek. Pilátus szabadulni szeretne tőle, mert kényelmetlen ránézve. Szeretné visszaszolgáltatni a zsidóknak: kövezzék meg zsidó szokás szerint, de mindez nem sikerül neki. Római ítélet szerint kell őt keresztre feszíteni. Nagy csodálkozással jegyzi meg itt a történetíró János: hogy beteljesedjék a Jézus szava, amikor így szólt, mikor jelenti, hogy neki milyen halállal kell meghalnia. Nem a zsidók, nem Pilátus, Jézus maga jelentette ki előre: „milyen halállal kell meghalnia” (Jn 12,33). Nem a zsidók döntenek, még kevésbé dönt Pilátus, hanem más, az a valaki, aki egy percre sem engedte ki kezéből az irányítást. Ők tehát úgy cselekednek, hogy beteljesedjék Jézus szava. Ők – tudtukon kívül – annak a királynak engedelmeskednek, parancsára cselekednek, aki megkötözve áll Pilátus előtt.

Pilátus is azt hiszi: világtörténelmet csinál, pedig ő is csak sodródik az események árában. E fejezet elé azt a szokásos feliratot írtuk: „Jézus Pilátus előtt.” Pedig ez nem igaz, itt Pilátus áll a király Jézus előtt. Minden bizonynyal, nemcsak Pilátus, hanem mi is valamennyien. Pilátus a tanuló, Jézus a Mester! Pilátus kérdez, Jézus felel. A király Jézus méltósággal áll itt, s Pilátus ide-oda futkároz, mint egy lakáj. Nézzétek meg ezt a

Pilátust! Milyen alázatosan hajlong mindenfelé, mily fürgén szorgalmatoskodik akörül, aki királyként áll itt előtte s ezt a feleletet adja neki: „Te mondd, hogy én király vagyok. Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonytságot tegyek az igazságról. Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómra.”

„Aki az igazságból való.” Egy római helytartó is tud valamit arról, amit általában igazságnak neveznek. Sőt, ahhoz mérten, amit egy átlag európai tud erről, inkább többet, mint kevesebbet. Például, hogy a hazugság csúf tulajdonság, az igazmondás szép erény, erre igazán nem oktathat egy 20. századbeli ember egy rómaít. Semmivel sem kevésbé tanították meg erre a rómaít, mint bennünket a gyermekszobában. De itt egy olyan valaki áll, aki ezt mondja: „Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonytságot tegyek az igazságról. Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómra.” Ezt már nem tanulhatta meg Pilátus a gyermekszobában. Ezt ma hallja először, hogy van eszme, melyet a világi bölcsék igazságnak neveznek, tudja Pilátus, hogy az ember állandóan törekszik megközelíteni ennek az igazságnak eszményét, ha bizonyos mértékben tisztességes akar lenni. Pilátus ezt is tudja. De hogy az igazság személyé is válhat, aki egy reggel megállhat tulajdon szobájának ajtajában, közel, arasznyi távolságban, elháríthatatlan döntést követelve, ez újszerű volt Pilátusnak. Bizonyára, nem csupán neki. Ez minden idők Pilátusának nagy zavara, ez nagy botránkozás.

Az igazságból lenni – mint lehetséges? Hasonlóképpen kérdezett az öreg Nikodémus is. Jézus minden további diskurzust elvágva, így felel neki: „Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát.” (Jn 3,3) Az ember szinte szeretne odakiáltani: Pilátus, ragadd meg, az igazság áll előtted testben. Fogadd el! Pilátus azonban nem nyúl érte. Elfordul attól, akinek leheletét érzi. Ezzel elfordul az igazságtól, ezért kell kérdeznie: „Micsoda az igazság?”

Krisztus, aki az igazság, nem felelt Pilátusnak erre a kérdésére. Pilátus nem tudna meghallgatni ilyen feleletet, mert Pilátus az igazság ellen döntött.

A felelet egyik részét maga Pilátus adja meg. Elfordul az igazságtól és keresztre feszíti azt. Ez Pilátus igazsága önmaga felől, e világ királyságáról, s a mi emberi valónk-ról. Ilyenek vagyunk. Mi kérdezzük: „Micsoda az igazság?” és pedig azért, mivel elfordulunk attól és megfeszítjük azt. Ez az igazság, a szomorú igazság rólunk, emberekről.

De hála Istennek, nem ez a teljes igazság, a teljes igazság így hangzik: Krisztus, az igazság, megfeszíteti magát e világtól. De az igazság feltámad a harmadik napon, mert Krisztus csakugyan király. Ez a teljes igazság! „Aki az igazságból való, hallgat az én szómra.” Ámen.

Jézust vagy Barabbást?

Alapige: János 18,39–19,15

„Szokás pedig az nálatok, hogy elbocsássak néktek egyet a húsvétünnepen: akarjátok-e azért, hogy elbocsássam néktek a zsidók királyát?” Nemde, kedves fiúk és lányok, akik ma konfirmáltak, nem az első esetben halljátok Pilátusnak ezt a kérdését. Ha nem is e szavakkal, de értelem szerint e kérdés függött ott minden oktatási óra fölött. E kettő közül, akiket Pilátus választásra kínált akkor a zsidóknak, ti melyiket akarjátok? Barabbást akarjátok? Megfigyeltétek-e, hogy az embernek mindig akarnia kell, mindig választania kell? Észrevettétek-e, hogy életpályátok egyáltalán nem hasonlít ahhoz a vasúti kocsihoz, amelyik éppen futja a rendes útját? Megfigyelhetétek, hogy nekünk, embereknek ezen a világon mindig vagy ezt vagy azt az utat kell járnunk, választanunk kell, két különféle lehetőség között kell döntenünk. E kettő közül melyiket választjátok?

S most elérkezett konfirmációtoknak szép, barátságos, mégis komoly napja. S most, mintha Isten, aki erre a napra ezt az ígét ajándékozta, kézzelfoghatóan akarná elétek állítani, mely kettő között kell választanotok az életben, milyen ez a kettő? Itt áll Jézus, Pilátus melléje állítja Barabbást. De lehet-e itt szó választásról? Nem természetes-e, hogy az ember Jézust választja? Feltételezem mindegyikötökről, hogy elhatározátok: ti Jézust választjátok. S remélem, ti magatok is bíztok abban, hogy egy sem akad társaitok között, aki életpályája során kedvet találna ebben a Barabbásban, mert Barabbás gyilkos, gyilkossággal vádolták, elfogták és halálra ítélték. Jézust vagy Barabbást? Melyiket akarjátok e kettő közül?

De azon a nagypéntek reggelen miért vetette el Izrael Jézust, s miért választotta Barabbást? Egy egész nép elveti Jézust, s egy gyilkost választ. Nem nyugtalanító-e ez? Éppen a néptől várta volna ezt az ember a legkevésbé. Azt szokták mondani: igen, a vezetők. De a nép? Az jó volna! A nép soha nem választana gyilkost. És mégis! Habár – mint itt jelzi János – felülről történő erőteljes lázítás következtében, a nép mégis a gyilkost választja. Az még érthető lenne, hogy egy kis csoport keresztre feszíti Jézust, de hogy egy nép, fényes nappal, egy csoport gyilkossági tervének szekerébe fogatja magát, ez nemde, megdöbbenítő? És a nép között apák és anyák vannak, akiknek gyermekeit megáldotta Jézus. Fivérei és nővérei, bátyjai és nénjei vannak ott azoknak a megszámlálhatatlan sokaknak, akikre Jézus jótettei garmadával hulltak. A nagypénteki emberek között olyanok is akadnak, akik nyolc nappal előbb még diadalmas hozsánnával fogadták Jézust, mivel feltámasztotta Lázárt. És most ezt kiáltják: „Feszítsd meg őt!” Erőteljes hangon kiáltják: Keresztre vele! Nem meghökkentő? Ki az, aki nem gondolkodik el ezen?

De szóljunk még valamit Barabbásról, s ez talán előbbre juttat a különös tény megértésében. Máté erről a Barabbásról azt jegyzi meg, hogy nem közönséges, hanem rendkívüli gyilkos volt, „episemos”, ahogyan görögül olvassuk: kiemelkedő, hírhedt gyilkos. Barabbást olyan zendülés alkalmával kapták el, ahol halottak is voltak. Barabbás azokkal tartott, akik összeesküdtek az idegen betolakodók, a rómaiak ellen, elhatározták, hogy nem válogatnak az eszközökben, kiverik az országból a hatalmaskodókat, vagyis hírhedt politikai gyilkos. Vállalkozása balul ütött ki. Az ilyen férfiakat – ha sikerük van – nem gyilkosoknak szokták hívni, bár az Írás ennek ellenére is gyilkosnak mondja, de a nép hősöknek, a haza megmentőinek nevezi. Ha sikerül a vállalkozásuk, nyeregbe kerülnek, babérkoszorút fonnak a homlokukra, nevüket hősi énekekben dicsőítik. Barabbás híres gyilkos, olyan férfiú, aki alulról akar segítséget. Ígérgét, mindent elkövet, hogy megszerezze ezt a segítséget. Erőszakos ember is egyben, olyan ember, aki hús a mi húsunkból, vér a mi vérünkben. Iránta rokonszenvet, vonzalmat érzünk, lelkesedünk érette. A Barabbás szó jelentése: „az atya fia”, atyja fia, védenca, kedvence, a dédelgetett. Minden korszakban a népek kegyeltje, dédelgetett ember.

Barabbás mellett áll az, aki szintén férfiú, aki szintén egy Atyának a Fia, de merőben más Atyáé. Mellette áll az, aki szintén kegyelt, de nem a világnak, hanem a mennynek a kegyeltje. Olyan áll itt, aki szintén jövevény, de nem alulról, hanem felülről jött el. Jézus egészen magasról szállt alá, nagyon mélyre. Ugye gyakran hallottátok ezt a konfirmációi órákon? Alászállt ide a mélybe, a mélyre, hogy nem is tudjuk ezt elménkel felfogni. Ő is segítség, de ő felülről jött segítség, a magasságból, a legnagyobb magasságból érkező segítség. Kit választotok hát e kettő közül? A mélyből jövőt, vagy Jézust a magasságból? Jézus teljesen lemond az önsegélyről. Nézzétek, hogyan áll ott azon a nagypénteki reggelen! A védelemnek egyetlen szava sem hangzik felé a tömegeből. Ha ujját megmozdította, bírái ezt már lázításnak vették. Ha csak néhány mondatot mondana, kérné a népet, hogy engedje szabadon, a nép elnémul. De Jézus nem a nép

kegyelméből, hanem Isten kegyelméből az, aki. Jézus nem a néptől, nem Pilátustól kéri szabadságát. Ő mennyei Atyját kéri: „Atyám! Ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár, mindazáltal ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te.” (Mt 26,39) Jézus megy azon az úton, amelyen Atyja vezet. Egyedül az Atya kezéből veszi életét és halálát is, senki máséból. Ilyen szabadon áll itt ez a megköltözött. Bizonyára láttatok már képeket erről a jelenetről. A festők úgy ábrázolják Jézust, hogy e helyen nagyon-nagyon felmagasodik az ég felé, majdnem természetellenes magasságba. Igen, felmagasodva áll itt ez a fogoly, ez a halálra ítélt Jézus! Ő mindegyiküktől szabad. Hallgat. Halad az áldozati úton. Megy azon az úton, mely nekünk, embereknek semmiképpen sem felel meg. Halad azon az úton, mely ellen bennünk minden csepp vér lázadozik, az engedelmisség útján, a keresztre vivő úton. Melyiket akarjátok e kettő közül? A lázadást vagy az áldozatot? A magunkba való bizakodást vagy az engedelmisséget? A keresztet vagy a durva vitézkedést? E kettő közül melyiket akarjátok, melyiket választjátok: Jézust vagy Barabbást?

Ugye, most e kettőt egymás mellett látva értjük, miért veti el a nép Jézust, s miért választja Barabbást? Nem csak az a nép cselekedett így, ma többé vagy kevésbé így cselekszik minden nép, az egész földkereksége. Ma az egész világ a Barabbás jegyében áll, Barabbás zászlaja alatt vonul fel! Ifjak és leányok mind a Barabbás szellemében nevelődnek, a szülői házban is ezt a levegőt szívják magukba. Vannak szülők, keresztszülők, akik majdhogy a Pilátus feleségével tartanak, akik ha észreveszik, kicsoda Krisztus, ezeknek a gyermekeknek legszívesebben ezt kiáltanák oda: „Ne avatkozzál amaz igaz ember dolgába!” (Mt 27,19) Egy kis kegyesség, valamennyi erkölcs, hogy derék emberek lehessünk, ugye, ennyi elegendő nekünk? De döntenünk Krisztus mellett – nem! Ez ártalmunkra lehet! A keresztyén meggyőződés – nemde, szülők? – gátolhat abban, hogy előbbre jussunk ebben a Barabbás-világban? Bizony, így van. Ezért e kérdés nemcsak hozzátok szól, kedves fiatalok, nemcsak ti álltok itt ma, ez nektek is szól: szülők, keresztszülők, gyülekezet, város, nép. Az egész földkerekség valamennyi népéhez szól: Kit akartok a kettő közül: Jézust vagy Barabbást?

Borzasztó választás. Ha valaha kínos volt választani, most csakugyan az. Nem lehetne-e ezt kényelmesebbé tenni? Nem volna-e jobb kitérni a választás elől és semlegesnek maradni? Vagyis, az egyiket is, a másikat is! Jézust is, Barabbást is, mindkettőt! Barabbás a díszes építmény, Jézus a díszes mellékmű rajta. Mi abból a korból jöttünk ide, amikor csakugyan ez volt a jelszó: Jézust és Barabbást! Ezt a gonosz cselekedést évszázadokon át gyakoroltuk. De, ha jól látom, ennek a kora alaposan lejárt. Ebben a korszakban kit válasszunk: Jézust vagy Barabbást? Ezt nem kerülhetjük el, vagy az egyik, vagy a másik mellett, de döntenünk kell. Nektek, kedves konfirmándusok, az a sorsotok, hogy olyan korszakba születtetek bele, amikor az embernek mindenben és mindenkor döntenie kell. Kemény sorsnak mondom ezt, mert keserű boldogság az, de mégis boldogság, hogy döntenünk kell és döntenünk lehet. Páratlan és dicsőséges dolog döntenünk Jézus mellett. Ha Őt választjuk, mindig jól választunk!

De nem hártunk-e nehéz dolgot ezzel a fiatalokra, amikor most a döntés súlya rájuk nehezedik? Szabad-e ezt tennünk? Valóban súlyos volna, ha egyedül, elhagyatva állnának most Jézussal szemben. De a dolog másképpen áll, hiszen Jézus az, aki mellett dönthetünk. S mit jelent ez? Azon a reggelen, azon a nagypéntek reggelen, amikor Pilátus ezt kérdezte tőle: „Király vagy-e hát te csakugyan?”, Jézus megtörte a hallgatást és ezt felelte: „Te mondod, hogy én király vagyok.” Hiszen király az, aki mellett dönthettek, és pedig a legnagyobb király. Egy pillanatra sem adta fel Pilátus előtt királyi igényét. Király ő Pilátus felett is! Nem igaz, hogy Jézus és Barabbás mint egyenrangúak állnak ott. Jézus király Barabbás felett is! Ő a legmagasztosabb és legdicsőségesebb

király, aki valaha is volt, van és lesz ezen a világon! Ez a király keresett benneteket, még mielőtt ti kerestétek, szerethettétek volna őt. Igen, ez a király régen felétek nyújtotta a kezét, még mielőtt a magatokét feléje nyújthattátok volna. Jézus, a király rég döntött mellettetek, még mielőtt ti döntöttetek volna mellette. Krisztus az, akinek nevére keresztelkedtetek meg, hatalmas, mindenek között és fölött a leghatalmasabb. Ma már nem áll Pilátus előtt megköztözötten Jeruzsálemben Jézus, a király, ma mennyei Atyjának jobbján van, és ma az egész világban gyűjti seregét és gyülekezetét. A király Jézus munkál ma a világ minden zugában és minden szélén is. Jézus, a király bevont titeket is az ő birodalmába és országába. Ezért ma ne esküre emelt kézzel lépjete e király elé, hanem inkább imára kulcsolt kézzel jöjjetek elébe! Végeredményben minden rajta fordul meg. A teher az ő vállán van, és nem a tieteken. Kit akartok hát a kettő közül magatoknak? De válasszatok, amint Józsué is döntésre hívta Izráel fiait. Ezt kérdeztük folyton, ezt fogja kérdezni újra meg újra a próba, a nyomorúság idején is. És most e magasztos válasz hangzik: E kettő közül az egyik titeket akar, titeket hív követésére! Jézus akar benneteket! Érettetek állott Pilátus előtt, érettetek ment a keresztre, érettetek támadt fel a halálból. Érettetek. Ezt vigasztalódva, hittel mondjátok, valljátok: „Mind testestől, mind lelkestől, akár élek, akár halok, nem önmagamé, hanem az én hűséges Uramnak és Megváltómnak, a Jézus Krisztusnak tulajdona vagyok,” igen, az övé, örökre az övé! Ámen.

Jézus keresztre feszítése

Alapige: János 19,16–42

Jézus függ a kereszten, a hóhérok vetik a kockát a ruhájáért, Jézus elbúcsúzik anyjától, vízért kiált, aztán meghal, holttestét átdöfik, végül eltemetik. E látvány mintha kimesztett eseménysorozat volna abból a világból, amelyben mi, emberek élünk. Sőt, ez a világ az utóbbi esztendőkből olyan siralomra méltó állapotban van, hogy nem is hathat ránk különösképpen az, ami azon a nagypénteken Jeruzsálem kapuja előtt lejátszódik. Megszoktuk az efféle eseményeket. Megtompult lelkünk fogékonysága. Sőt, ami méltatlanság érte nagypénteken ezt a szerencsétlent, az a múltban nemcsak egyesekkel történt meg, hanem tömegekkel. Nemzeteket, városokat, vidékeket leptek meg testi-lelki kínok. Országokat, földrészeket szabdaltak szét, mintha valami csekélységről volna szó csupán. Fiak serege vett búcsút az anyáktól, s bízták az anyákat a visszamaradt barátokra. Isten a megmondhatója, hol s merre éheztek az emberek, szomjúhoztak és epedtek halálra. Egyedül Isten látja és tudja a halottak számát, az ő egykori képmásait, akik a felismerhetetlenségig eltorzulva, megcsonkultan borították el a földet.

De ha ezt a nagypénteket úgy tekintjük, mintha a mi mai világunkból metszettük volna ki – itt mégis másról van szó. A Golgota vértanúja felett az örökkévalóság titka sajtóságon terjeng. Az, akit itt véresre kínoznak, nem egy a sok közül, hanem olyan valaki, akinek ügye rendkívüli. Habár minden ember vértanúsága fáj Isten szívének, ezé a golgotaié különösen fáj. Hiszen, bizonyos tekintetben, magát Istent kínozták meg itt. S Isten az, aki ezt engedi és tűri, hogy hóhérok vessenek sorsot Jézus köntösén, osztozzanak ingóságán. Isten az, aki búcsút vesz anyjától, s ezt kiáltja: Szomjúhozom! Isten az, akit itt halotti lepelbe burkolnak és temetnek el.

És Isten mindezt határozott szándékkal és különös terv szerint cselekedte. Ha itt magára veszi emberi nyomorúságunkat, azt nemcsak szolidaritásból teszi, annak jelentése nem csak az, hogy mint derék felettes, megoszt minden vesződést és nélkülözést alantasaival. Nem! Ha hordozza is ugyanazt, amit mi, emberek hordozunk, a kettő nem ugyanaz! Itt csakugyan érvényes, ha kettő ugyanazt cselekszi, az nem ugyanaz. Ha Isten

emberként kínjaink, nyomorúságaink alá térdel, éppen úgy Isten cselekszi azt, s mivel szenved, ez nem személyre korlátozódik – átfogó jelentőségű az. Vagyis ő, „aki minden mindenben”, itt mindenképp fájdalmát szenved, és mindenképp sebeit hordozza. Az a tény pedig, hogy Isten szenvedéseink alá hajol, s ezeket magára veszi, szenvedéseink legyőzését jelenti. Isten itt erősebbnek bizonyul minden szenvedéseinknél. Ezért nekünk most erre a Fájdalom Emberére kell néznünk, kinek ruháin megosztoztak, búcsút vesz anyjától, aki az elepedés kínját szenved, akinek holttetését még át is szúrják. Ezért vigasz nekünk az, ha rátekinünk és szemléljük az ő keresztyének kínjait. Önmagában nem helytelen, ha a kórházakban, a beteg szenvedésének a helyén, a falon, önmagával szemben láthatja a feszületet. Helytelen csak az, ha az ember Krisztus passióját közvetítő képekben szemléli ahelyett, hogy a passióról szóló evangéliumba közvetlenül belemé-
rülne.

Nem csak szabad, de kell is szemlélünk Krisztus szenvedéseit. Hiszen azért ment az végbe a nyilvánosság előtt. Amilyen titkon valósultak meg az Úr életében és munkájában a legnagyobb események, olyan feltűnő, hogy a kereszt eseményeit látta a nagy nyilvánosság. Istennek természetesen meg van az oka arra, hogy engedje, hogy az Úr a nyilvánosság előtt szenvedjen. Jöjjön napvilágra a gonosz! Krisztus passiója leleplez minden gonosztságot. Végeredményben minden ellenség valami titokból él. Minden ellenség abból nyer, hogy az ember nem tud róla, nem ismeri valódi erejét, ezért túlbecsüli, vagy túlságosan lebecsüli és túl kevésbé fél tőle. Az, aki a kereszten elvégezte a munkát, amire előtte senki sem volt képes, Krisztus arra kényszeríti a gonoszt, hogy lépjen elő az alattomos háttérből. Mindenki előtt harcra hívja. Ott a kereszten arra kényszeríti ellenségét, hogy végső csapatait is felvonultassa, kiszolgáltatassa teljes hatalmát és cselszövését, titkos diplomáciáját és taktikáját. Krisztus pedig ezzel kicsavarja kezéből legtitkosabb fegyverét, amely a titokzatosság és alattomoság. Mostantól fogva tudni fogja az egész világ, hogyan is áll ezzel az ellenséggel, akivel szemben fel kell fegyverkeznie. Amikor Jézus ellenségei e haditervet készítették, sejtelmük sem volt arról, hogy mindez mindenki előtt, a nagy nyilvánosság előtt megy végbe. Ellenkezőleg! Jézust a nyilvánosság kizárásával akarták eltenni láb alól. „Ne az ünnepeken!”, hanem a lehető legnagyobb titokban, valamely fogház néma falai között. Vagyis – ez volt az ellenség kívánsága – akárhogy, csak ne így, mint ahogy végül is végbement a keresztfán, a főváros közelségében, olyan napon, amikor a város utcái hemzsegték a mindenféle földi urak országából idegyűlt ünnepi zárandokoktól. Egy halom, ami messziről látható, ahol egyetlen fa, bokor, egyetlen földhullám sem nyújtja a kívánt elrejtettséget.

De Isten rendelése szerint Krisztus passiójának egy másik okból is a legnagyobb nyilvánosság előtt kellett végbemennie. Feltűnő, hogy milyen figyelemre méltó körülményességgel tartja fontosnak megemlíteni, elsősorban a negyedik evangélista, azokat a látszólag legjelentéktelenebb részleteket is, amelyek az eljárás és kivégzés alatt adódhatnak. Egy felirat van itt, ennek pusztán ténye véleménykülönbséget okozott Jézus ellenségei között. A feliratot héber, görög és latin nyelven fogalmazták, és lefordították az akkori legjelentősebb világnyelvekre. Ma ezt mondhatnánk: ezzel Jézus ügyét hozzáférhetővé tették a világsajtó számára. János megemlíti Jézus ruháit is. Nemrégiben olvashattunk egy gyilkosról, aki áldozatának ruháit azzal a ládával együtt, amelybe elrejtette, egy magányos helyen elégette. A nyomozó rendőrség gondosan egybegyűjtötte az elhamvadt fa- és ruhadarabok maradványait, amelyek a gyilkosról tanúskodtak. Így tanúskodnak az elítélt Jézus ruhái a bűncselekményről, melyet ellenségei elkövettek. Itt van János és itt van Jézus anyja, itt egy bot és az ecettel átitatott szivacs. A régi kegyes festők nem mulasztották el, hogy odahelyezzék képeikre ezeket a csekély, legparányibb részleteket is. Tudták, miért. Ezek mind néma tanúk, annak bizonyosságai, ami ott utá-

nozzhatatlan, egyszeri alkalommal történt. Úgy gondolom, hogy az a nemzedék, amely tapasztalja, mit jelent a kivégzés a nyilvánosság kizárásával, tudja értékelni ezeket a ténybeli bizonyítékokat, amelyeket János átad az utókornak.

De ezeknek a kis dolgoknak van egy mélyebb értelme is. Hogy Jézus a kereszten két gonosztevő között hal meg, hogy fölötte ott van az írás: „A názáreti Jézus, a zsidók királya”, hogy ruháira sorsot vetnek, hogy őt ecettel és epével itatják, hogy csontjait nem törlik meg, az oldalába azonban beledöfnek, mind eme részletek azért figyelemre és említésre méltóak, hogy „beteljesedjék az Írás!” Valamennyi evangélistának mindenkifelelt fontos, hogy beteljesedjék az Írás. S miért? Az, aki ott függ, már magáról nem tehet bizonyosságot. Sőt, ami látható rajta, az ellene tanúskodik. Teljesen felismerhetetlenül függ ott. Senki sem látná azt rajta, hogy ő az Isten Fia és a mi Megváltónk. Kimondhatatlan tehetetlenséggel, gyámoltalanul függ ott Jézus a kereszten. Rendelkeznek felette, aláhanyatlott feje felett elhatározzák: mit is fognak róla mondani az utókornak. Nem befolyásolhatja, hogyan tesznek jelentést róla, személyéről és haláláról az utókornak. Utolsó tulajdonát és javát, a ruháját szembe előtt elkótyavetyélik, hát ez lenne a Megváltó? Legközelebbi hozzátartozóját a mások gondjaira kell bízni. Hát ez lenne az egész világ Szabadítója? Igen, amikor hatalma volt, hogy két hallal és öt kenyérral ötezer embert megvendégeljen, akkor látható volt, hogy segítő ő, de most nem. Szomjúság gyöttri, vízért kell kiáltania. Amikor számtalan betegnek adta vissza egészségét, akkor Megváltónak látszott, de most, mint mikor a beteg a kórházban az ápolónak csenget, neki is úgy kell az enyhítő kortyot kérnie. Csakugyan, többé senki sem látja rajta, kicsoda ő? De éppen külső megvetett állapotának körülményei, amelyek teljesen eltakarják fenségét, a fölötte függő írás betűivel mint ujjakkal kezdenek rámutogatni. Ez az írás János előtt döntő fontosságú, mivel abból kiténik, itt nemcsak a pogányok szándékai, a zsidók tervei érvényesülnek, hanem egy „másik” terv is. Amaz erők és hatalmasságok fölött és mögött, amelyek oly rettenetesen tombolnak és pusztítanak, a főhadiszállás rejtőzik, ahol minden szálnak egybe kell futnia. Azok felől való végső, átfogó elhatározások eredete, amik itt történnek, nem a halálban, sem a pokolban, hanem Istennél van elrejtve. Ezért mondja Krisztus: „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek.” (Lk 23,34) Csakugyan, egyáltalán nem tudják. Pilátus megírta plakátját, teljesen úgy írta meg, amint az minden időkre megírva áll. Amikor írta, más valaki vezette a kezét. Amikor a katonák ruháira sorsot vetettek, nem vették észre, hogy itt más valaki veti a kockát, s ott ők maguk is kockák voltak egy másvalaki, a Mindenható kezében. Azt a kezét, amely a két mellette függő ember csontjait megtörte és abbahagyta, amikor Krisztusra került volna a sor, s azt a másik kezét, amelyik lándzsával az oldalába döfött: az mozgatta és az tartotta vissza, aki itt a dolgokat, de a világ minden dolgát is rejtve irányítja.

Így szemléli a hit azokat az eseményeket, amelyek nagypénteken, azon a Jeruzsálem előtti halmon történtek. S a hit merőben másképpen értelmezi ezeket az eseményeket. Annak teljes tehetetlensége, aki a kereszten függ, hittel nézve, többé már nem az ellenség előtti gyöngeség, hanem csendes engedelmesség azzal szemben, aki magasztos üdvtervét valósítja meg mindennel és mindenekben. Hittel nézve, az ellenséggel szembeni tehetetlenség: engedelmes tehetetlenség az Atyával szemben. Krisztus az áldozati bárány, aki engedi, hogy vágóhídra vitessék, száját nem nyitja meg az őt nyírók előtt. Csatavesztése a kereszten most már nem a halállal és az ördöggel szembeni csatavesztés, hanem gyermeki meghajlás a felső parancs előtt, s ebben éppen a pokol és a halál feletti győzelem van jelen. Isten éppen így határozott: azzal győz a sötétség felett, hogy Fiát a keresztre juttatja. Ezért, ami ott nagypénteken történik, nem csupán a halál és pokol kinyilatkoztatása, hanem a menny kinyilatkoztatása is. Krisztus tudja, hogy az ő keresz-

ten való veresége Isten győzelmének rendje és módja. Ezért egyik végső szava a keresztén: „Elvégeztetett!” Most a végső részletekig végbement, betelt az, ami Isten akarata volt. Nem feltűnő-e az, hogy milyen személytelenül hangzik ez a szó? Nem azt mondja Jézus, hogy elvégeztem, hanem, hogy: Elvégeztetett! A győzelem szava ez! Nem a halál és az ördög győzött, hanem Jézus, az Atya szerezte meg Fia számára a diadalmat. Ezt az Atya vezette le, valósította meg. Ő, a megfeszített csak annyiban vett részt benne, hogy teljesen átadta magát a mindentudó Atyja rendelkezésének, engedelmes volt halálig, a pokolig, a halál birodalmáig, hogy ezek legyőztesse. Ez, ennél nem kevesebb végeztetett itt el.

Más szavakkal: ezen a helyen, ahol a kereszt áll, betörés történt a megváltatlan világba. Itt van az a hely, ahol a halálnak már nem szabad ölnie, mivel elvétel a fulánkja. Itt az ördög védtelen, és meg van kötözve. A pogányok elmondják hősiükről, hogy csak egy helyen sebezhető: Siegfrid a vállai között, levélnyi helyen, Achilles a sarkán. Mintha a népeknek sejtelmük lett volna arról, hogy Istenen kívül senki sincs, aki ne volna sebezhető. Íme, van gyöngye, halálosan sebezhető helye a halálnak és az ördögnek is, s az a hely ez, ahol Krisztus nagypénteken a kilencedik órában ezt kiáltja: „Elvégeztetett!”

De ezzel még nincs befejezve Isten üdvterve, azt mondhatnánk: szakaszonként való sítja meg azt. A halál még nincs hatálytalanítva, még van hatalma a gonosznak. Az apostol határozottan tanítja: Az utolsó ellenség, aki legyőzetik, a halál lesz. És nem hiába hangzik a Krisztus által tanított kérés egyike így: „Szabadíts meg minket a gonosztól”. Még mindig az ellenség földjén élünk, de van fedezékünk és védelmünk a gonosz mérges nyilai ellen. Van egy hely, ahol a felajzott és megrettent lelkiismeret, amely kezdi elviselhetetlen tehernek érezni a bűnt, nyugalmat és menhelyet talál, s ez a hely a kereszt! Itt a bűnnek, még ha skarlátpiros is, van helye, mert „Jézus Krisztusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől.” (1Jn 1,7)

Hogy mit jelent ez? Krisztus megfeszítése védelmi terület lesz a vádló ellen. Ezt valójában csak a szegény bűnös tudja. S milyen sok szegény bűnös van közöttünk! De mennyivel nagyobb azok száma, akik bár bűnösök, mégis távol vannak attól, hogy szánandó bűnösöknek érezzék magukat. Mindazok, akik nem érzik magukat szegény bűnösöknek, akik könnyedén tudják hordozni azt, ami az életükben nem stimmel, akik ezek nélkül élnek át a nagypénteket, hogyan vágyódhatnának arra, aki a bűnben egyetlen vigasz. Bizony ez ok az aggodalomra és nyugtalanságra. De aki kezdi szükségét érezni maga miatt a vigasznak, akit szomjúság epeszt a vigasz után, az csakhamar nemcsak maga, hanem a népe és nemzedéke miatt is szükségét érzi annak, kiváltképpen azok, akik ismernek valamit a szánandó Európa súlyos megpróbáltatásából, akire nyomasztólag hat ennek az évszázadnak éjszakai sötétsége. Azok személy szerint hallják meg még egyszer: a pokol erős és a halál hatalmas, de hozhat bármit az elkövetkező évszázad, ami felőlünk elvégeztetett, amióta megismertük a keresztet, többé nem hozhat semmi újat, semmit, ami borzasztóbb volna, mint ez a keresztre feszítés – íme, ott, éppen ott „Elvégeztetett!” Ezért ne legyünk restek hirdetni egymásnak és emlékeztessük egymást az elkövetkező években, ha még annyira hatalmaskodik a halál és győzedelmeskedik a pokol: Elvégeztetett!

Ez: „Elvégeztetett” – még nem annyi, mint: befejeztetett. De ha Istennek a múltban tett ígéretét oly szó szerint teljesíti, mint ott nagypénteken, hogyne teljesítené épp oly hűségesen ígéretének azt a részét is, amelyik még majd ezután, a jövőben vár megvalósulásra! A zsidóknak ez a királya nem szűnt meg király lenni! Újra eljön és élébe fognak gyűlni majd a nemzetek. A zsidók eme királyán csüng a mi reménységünk, a mi személyes jövőnk, s minden reményünk a népek jövőjét illetően is. Most, mintha cse-

kély ingatlanokról lenne szó, országokat, földrészeket osztanak szét. Bűnös mohóságunk azonban nem fog örökké kockát vetni a gyámoltalan ruhájára. Jézus Krisztusért hiszünk az új földben és az új égben, amint meg is ígérte, hogy megadja, amelyben igazság lakozik majd. Nem tart örökké, hogy a fiaknak búcsúzniuk kell anyjuktól, véget ér a szomjúság és az éhség, a tagok megtöretése és a testek átszúrása, és el fog némulni a szomjúhozók és elepedők sóhajtozása, mert „Az Isten eltöröl minden könnyet az ő szemekről, és a halál nem lesz többé, sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé.” És mindez, amilyen igaz, hogy ebben a megfeszített zsidók királyában megígértetett nekünk, olyan igaz, hogy ez ígélet megvalósul! Ámen.

Krisztus feltámadása

Alapige: János 20,1–18

Amikor Mária látja a feltámadott Urat, először azt hiszi, hogy a kertész az. Ez nem az egyetlen félreértés, ami húsvét reggelén őt éri. Mindjárt utána a második és a leglényegesebb következik. Mihelyt azonban a kertészben Urára ismer, elsőbben úgy véli, hogy Jézus a halottaiból a földi életbe tért vissza. Abban a pillanatban Lázárra gondolhatott. Amint ott Jézus a halott testvért visszaadta testvéreinek, úgy lesz itt ajándék a feltámadott Úr az övéi számára. E csalódás következtében Mária Magdaléna mindjárt úgy akarja tisztelni Urát, mint ahogy rövid földi életében tisztelték őt azok az emberek, akik különösen sokat köszönhettek neki: lábaihoz akar borulni, a térdét akarja átölelni és úgy akarja imádni őt. Tehát, még nem fogta fel azt a valódi helyzetet, amelybe a feltámadott Úrral került. Nyilván azt gondolja, hogy Jézussal most is azonos síkon áll, amelyben ő emberi élete napjaira ereszkedett és alázkodott le. De Mária Magdaléna éppen ebben tévedett. Krisztus feltámadott halottaiból, de nem úgy, mint Lázár. Krisztus ezzel nem előbbi állapotába tért vissza, mint a betániai testvér, mint a naini ifjú vagy Jairus leánya. A húsvét nem a mulandó életbe való visszatérés, hanem előretörés és áttörés az örök életbe. Mária Magdaléna és a Feltámadott között az a titokzatos választóvonal van, amely elválaszt egymástól földet és túlvilágot, időt és örökkévalóságot, Istent és embert. Ezért lepi meg Mária Magdalénát az őt először váratlanul érő szó: „Ne illess engem, mert nem mentem még fel az én Atyámhoz: hanem menj az én atyámfiaihoz és mondd nekik: Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, és az én Istenemhez és a ti Istenetekhez.” Nem mintha lehetetlen lett volna megérinteni az Úrnak feltámadott testét. Tamás hitetlensége miatt – amint hamarosan látni fogjuk – nyolc napra rá megérintette azt. E visszautasító szavával: „Ne illess engem”, az Úr csak azt a merőben új, megváltozott helyzetet akarja érzékeltetni, amelybe a vele való érintkezésnél mostantól fogva az emberek, a tanítványok is kerültek. Ha ő még nem is ment fel „az ő Atyjához és a mi Atyánkhoz”, mégis már most túlvilági, mennyei állapotban van. Ez csak rövid idő kérdése. E mostani állapotban kiemelkedik e földi légkörből, s többé nem fogjuk látni, mert feltámadt arra az életre, amely örök.

Mi azonban ezt mondjuk most, bizonyára később Mária Magdaléna is ezt mondta: hála Istennek, hogy csalódtam. Hála Istennek, a valódi húsvét mértéken felül dicsőbb volt, mint ahogyan azt az első pillanatban, első meglepetésében elképzelte. Annyival dicsőségesebb, amennyivel felette áll a menny a földnek. Ő amiatt sírt, hogy már nem találta ott a holttestet. Hála Istennek, hogy nem találta ott. Hála Istennek, hogy nem ebbe a mulandó létbe visszatért Úrra talált. Bizonyára nem a maga és nem a mi hátrányunkra csalódott. Hála Istennek: a feltámadással Jézus nem a mi mulandó világunk fogságába tért vissza. Hála Istennek: a húsvét feltámadás a sírból az örök szabadság állapotába! Az Úr örökre elszakadt és megmenekült a halál állapotától. Krisztus bement

arra a helyre, ahol semmi, ami az örök enyészetre emlékeztet, nem éri el. Ily mértékben győzött, örökre győzött a halál felett. Ha úgy lett volna, ahogyan azt kezdetben Mária Magdaléna sejtette, ha feltámadásával csak úgy adatott volna vissza neki és minékünk Jézus, mint egykor Lázár övéinek, ez minden közeli érdekeltnek pompás, kedves és megható lett volna, de akkor ő újra csak a halál karjába kerül, mint mi, amely előbb vagy utóbb, de újra legyőzte volna őt. De íme, örök életre ment be. S ez nem siratni való! Ennek örvendezni kell, ezzel dicsekedni kell, ezen ujjongani kell: Feltámadott! Valóban feltámadott Jézus!

És most, miután ezt felfoghatta, a Feltámadottól azt a megbízatást kapja, hogy e hirt közölje a tanítványokkal, akiket most nevez először atyafiaknak. Ezt meg kell tudniuk a tanítványoknak, hiszen elsősorban őket érdekli ez. Mert hiszen nemcsak önmagáért, a maga érdekében és a maga előnyére tört be az örök életbe, hanem mint Üdvözítő és Megváltó. Itt is az Atyától neki szánt hivatalt töltötte be – a megváltói tiszteletet. Az egész világba, minden néphez el kell vinni azt – tudják meg azok is mindannyian –, hogy éretünk az örök életbe emelkedett fel Jézus. Érettük és mindazokért történt ez, akik erről hallani fognak és hallani akarnak, akik hinni fogják és hinni akarják ezt. Az örök élet, mely mindnyájunkért győzött húsvétkor, váljék javára és legyen osztályrésze mindenkinek, aki csak hisz öbenne. A mi örök életünk, világosabban: az én örök életem és a te örök életed áll ott, azon az első húsvét reggelen, Arimáthiai József kertjében Mária Magdaléna előtt. S ha elviheti az üzenetet a tanítványoknak, ez azt jelenti, hogy hozhatja az üzenetet nekünk, neked, nekem és mindenkinek, aki ma hallja ezt: Krisztus ezzel átvitt, átharcolt és átmentett minket a mulandóságból az örök életbe. Micsoda minden háborús győzelmi hír ahhoz a szent háborúból jövő üzenethez hasonlítva, amelyik itt, olyan titokzatos módon, győzelmesen végződött! Micsoda ennek a világnak és ennek a korszaknak valamennyi döntése – bármily fontosnak tartjuk is azt, bármily feszülten is kell figyelniük azokra –, ahhoz a döntéshez hasonlítva, amely az által történt meg visszavonhatatlanul, hogy Krisztus feltámadott érettünk az örök életre!

De a mi húsvéti evangéliumunkban Mária Magdalénán kívül a feltámadásnak még két tanújáról van szó, s ezek: Péter és János. Arra a hírre, hogy a sírt üresen találták, mindketten haladéktalanul odasietnek. János a futásban megelőzi az idősebb Pétert, s elsőnek ér a sírhoz. De itt valami – nem tudjuk mi – visszatartja őt. A később érkezett Péter bátran belép a sírba, íme, a halotti kendők gondosan oda vannak helyezve oldalt, ott van a földön a verejékkendő is, amely a halott homloka köré volt kötve, szembetűnően, egybegöngyölítve. Ebből arra következtetnek, hogy ezekre a kendőkre az Úrnak nem volt többé szüksége. S meg van írva, hogy miután János megállapította ezt a tény: hitt! Ezt János aligha azért mondja, hogy Péterrel szemben a maga dicsőségével hivalkodjék. Jól tudja, hogy a húsvéti hit ajándék, Isten ajándéka. Neki adatott meg, hogy a tanítványok közül elsőnek higgyen a Feltámadottban, s ezzel az örök életben. Még mielőtt maga meglátta volna Jézust, már a sírkendők sokatmondó helyzetéből beleáradt a húsvéti hit igazsága. Azután is, hogy többet láttak, mint az üres sírt és a kendőket, miután az angyalokkal is találkoztak, sőt, miután magát a Feltámadottat is látták, a szemükkel szemlélték és kezükkel megtapintották, amint János egyik levelében később mondja: mindezt egyedül a hit képes elfogadni, mert Krisztus az örök életbe támadt fel, s az ember ezt – valameddig az időben és térben él – egyedül a hitben képes felismerni.

Krisztus az örök életbe támadt fel! Ez mindenkinek, aki hisz ebben, az örök életet jelenti. De felmerül a kérdés: ennyi az egész? Krisztus feltámadásának csak földöntúli jelentősége van? Csak azt jelenti nekünk, hogy majd egykor az örök életbe vetett hitben halhatunk meg? Ha az egész csak ennyit jelentene, az sem volna csekélység. Boldogan tudni meghalni nem kicsiny dolog. A Heidelbergi Kátéból mégis szeretnénk kiragadni a

húsvéti üzenethez csatlakozó egyszerű és mégis figyelemre méltó megjegyzést: „Mit használ nekünk Krisztus feltámadása?” Mi haszna van ebben a mi 70 vagy 80 esztendő életünkben, amelyet itt tölthetünk? Ha a feltámadás, amint halljuk ezt ebből a negyedik evangéliumból, betörés az örök, a túlvilági életbe, van-e akkor kapcsolat a húsvét és a mindennapi földi életünk között? Vagy, ott van a magasztos és világitó üzenet Krisztus dicsőségéről, itt pedig, teljesen elkülönítve és a húsvétól érintetlenül, a szürke földi életidő?

Igen, mi hasznunk van abból, hogy Krisztus feltámadott? Ez nem ilyen meg olyan hasznot jelent. Nem! A mi egész életünk és halálunk múlik azon. Sőt, még világosabban kell kifejeznünk: Semmi sincs az ég alatt, ami oly gyökeresen és oly áthatóan hatna az ember mindennapi életére, mint a Krisztus feltámadásába vetett hit. Megkíséreljük, hogy állításunkat igazoljuk.

A húsvéti hit tartalmas és hatalmas jelentősége ott tűnik ki leginkább, ahol ez a hit elveszett. Az eltűnő és hiányzó hit következményei beláthatatlanok, s ahol egy nemzedék megszűnt hinni az örök életben, annak már ebben az életben is katasztrófális következményei vannak. Az első következmény, hogyha egy nemzedék megszűnt hinni az örök életben, hogy nemsokára megszűnik az e világra vonatkozó mindennemű hite is. Öngyilkos nemzedékké válik, amelyiknek annyi ereje sem lesz, hogy tovább plántálja magát. Ahol eltűnik a húsvéti hit, ott felmerül a születések csökkenésének réme. Az örökkévalótól való elfordulás az időlegeshez való kényszerű és hamis hozzáfordulást jelenti. Így azt a nemzedéket, amelyikből származunk, a hitetlensége következményeképpen oly istentelen evilágiasság jellemzi, amelyet Nőé óta egyetlen nemzetség sem ismert. Ekképp, végső fokon e hitetlenségben gyökerező radikális evilágiság a vétkes, az egykor keresztyén Nyugat szerencsétlenségében és katasztrófájában. Az európai ember, aki igyekezett elszakadni az örökkévalóság hitétől, merőben feldúlt emberré vált. Következésképpen lett ennek az úgynevezett születési aszály. Ez az egyik visszásság sok más között, s ezzel az egyetlen visszássággal belsőleg összefügg valamennyi többi. Az egész élet, elejétől a végéig feldúlt, a magán- és a közéletben is. Sőt, nemcsak az életünk, hanem még a halálunk is visszás!

Éppen ezért, az evilági embernek a halál általában csak „evilági jellegű” számára a halálnak nincs örökkévaló oldala. Ezért az evilági embernek a halál csak annyiban elenség, amennyiben zavarja és csökkenti a földi élet élvezetét. Így az emberre nézve csak az a jelentősége a halál elleni küzdelemnek, hogy ameddig csak lehet, távol tartja testétől a halált, ami kellemetlenül zavarja nyugalma s megrontja kised játékait is. Ha egyszer mégis kikerülhetetlenül megjelenik a halál, úgy ő, az evilági ember, még mindig tudja enyhíteni a halál processusát. A halálfélelmet és rettegést enyhítheti az evilági ember technikai eszközökkel, amelyek fájdalommentesen és gyorsan hatnak. Ahol pedig elkerülhetetlen kellemetlenségek, szenvedések előzik meg a halált, ott az ember azt beszéli be magának, hogy a halál jó barát. A halál őt – szerinte – megváltja. Megrendítő, hogy a temetőhöz vivő úton minduntalan, mint merész, magától értetődő dolog hangzik fel az állítás: „Milyen jó azoknak, akik kinn vannak!” Ezért ez az evilági „hitetlen és elfajult nemzetség” sem nem boldogan, sem nem boldogtalanul, hanem egyszerűen semlegesen hal meg. Ez azonban, pontosan véve, nem meghalás többé. Még az állat sem hal meg semlegesen. Így legfeljebb a láng hal meg, melyet az éjszakai szél kiolt, vagy egy tárgy, amelyik kezünk nyomására összeroppan. Ennyire mély ártalom a hitetlenség, ilyen erősen hat a mi mindennapi életünkre a hiányzó húsvéti hit, hogy még meghalni sem tudunk többé.

Aki azonban nem tud az örökkévalóságba belehalni, hogyan származhatott az az örök életből? Ez a fonák magatartásunk az étellel szemben mindenekelőtt az élet két

határán mutatkozik meg végzetesen. Abban a magatartásunkban, amellyel a gyermekekhez és az öregekhez viszonyulunk. A húsvétlan emberrel szemben nemcsak a halálnak, hanem a születésnek is csupán evilági jelentősége van. Hogy a szülés a legsimábban menjen végbe, ehhez még a „rövidített eljárású” klinikai keresztelés is hozzátartozik, aztán az, hogy gazdag legyen a babakelengye, hogy a gyermek tisztas testsúlyú legyen, naponként megfelelően gyarapodjék. Ezek a legfontosabb, sőt, kizárólagos problémák a modern gyermekágy körül. Egy ifjú férj grammnyi pontossággal tudta, hogy a felesége szüléskor mennyi vért veszített, de nem tudta, hogy a választott keresztülők egyike milyen vallású. Az ilyen „gyermekáldásnak” pedig az a célja, hogy a gyermek boldoguljon az életben, illetve valamire, olyan jó dolga – nem, jobb – legyen, mint magunknak volt. Ez a radikális evilágiság sivár háttere annak a szólamnak: „Csak egy, esetleg két gyermeket vállaljunk, de azoknak azután jó sorsuk legyen.” Az az ember, aki csak ezt a világot és csak ezt az időt ismeri, az a nehéz időkben – minden bizonnyal, joggal – maga és utódai számára sem tartja életre méltónak az életet. Sőt, az ilyen ember senkit sem akar szerencsétlenné tenni azzal, hogy a világba segítse, lelkiismereti kérdést csinál abból, hogy apává legyen, kezd tartani attól, hogy gyermekei egyszer csak megátkozzák azt a napot, amelyben fogantattak. Így bújik meg a szülés és az élet elleni sztrájk mögött az a mély kétségbeesés, csalódás az élettel szemben, amely csak rongyos evilági élet volt. Ilyen mélyen markol a húsvéti hit, vagy ennek hiánya a mi mindennapi életünkbe!

Az öregséggel szembeni visszás magatartásunkban is világosan megmutatkozik a húsvétól való eltávolodásunk gyümölcse. Ahol az örökkévalóság hitétől megüresített életnek csak evilági értéke van, annak az előrehaladott életkorban szükségképpen el kell veszítenie még ezt az értéket is. Amilyen mértékben elveti egy nemzedék hitét az örökkévalóságba, épp oly mértékben veszíti el szeretetét az öregek és gyámoltalanok iránt, megértését a hasznavehetetlenekkel, kivéültekkel szemben, akik már nem tudnak megállni az élet szolgálatában, akiket életükben akadályoknak érznek. Olyan öregségnek, amely felé az örökkévalóság nem terjeszti ki oltalmazó szárnyát, végül a könyöradomány, a szegénygondozás tárgyává kell lesüllyednie. Ugyanaz az Isten, aki ezt mondja: „Íme, az Úrnak öröksége a fiak”, mondja ezt is: „Vénségetekig én vagyok az, megöszülésetekig én visellek.” Egy és ugyanaz a hitetlenség, amely ma megszűkíti mind az öregek, mind a gyermekek életterületét.

Csak az a nemzedék fog ismét örülni keze munkájának, amelyik az örökkévalóság felől és az örökkévalóság számára fog napi munkájához. Az örökkévalóságban való hit ad értelmet a házasságkötésnek és megszentelésnek, a gyermeknemzésnek és gyermekszülésnek és annak, hogy apa és anya orcájuk verejtekével áldozza oda életét a családnak. A húsvéti hitben a keresztyén embernek a gyermekáldás istentiszteletté lesz, mert hívó szülők gyermekeiket az örökkévalóságból fogadják, nem e földi élet, hanem az örökkévalóság számára. Gyermekeket csupán a gonosz idők számára szülni, ez csak ugyan nem érné meg, hogy valaki egyáltalán vállalja a szülés gyötrelmeit. De gyermekeket az örökkévalóság számára szülni, nevelni és megtartani, ez csakugyan megérdemli, hogy vállaljuk az apaság és anyaság nehéz szolgálatát és áldozatát. Ha arról van szó, hogy Isten számára neveljünk, tápláljunk és ruházzunk gyermekeket, melyik apa nem vállalja akkor a távolságot munkahelyéig, milyen munkát tart túl terhesnek és túl piszkosnak? Hiszen akkor te az örökkévalóság számára fáradozol, nem egy évtized vagy egy évszázad számára, hanem az örökkévalóság számára. És ha valamelyik gyermeked – érthető aggodalom ez minden embernek – nem lesz alkalmas és életrevaló a földi lét számára? Ez mindenesetre kereszt, amelyet viselni kell. De hívó apák és anyák türelmesen fogják viselni, mert hiszen gyermekeiket az örökkévalóság számára nemzették és

szülték. És ha az egyik gyermek meghal? Ez bizony a megalázás órájává lesz, de az Isten keze alá való alázás órájává, oly órává, amelyik az örökkévalóság hitének ígéjében csendül ki: „Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve!”

Az olyan ifjúság azonban, amelyik nem egy évszázad, hanem az örökkévalóság számára növekedett fel, ha nem is teremti meg a mennyet a földön, de más szemmel fogja nézni és más kézzel fogja hordozni a szülőket és a törődötteket. Az öreg többé nem lesz gátló emberré, teherré, amitől az ember a legérthetlenebb módon szabadulni szeretne. Nem! Az öreg a gyermekkel együtt örvezenni fog az örökkévalóság védelmének. Ez ebben az időben és ezen a világon is áldott nemzedékké válik, amely „hosszú életűvé válik azon a földön, melyet az Úr, az ő Istene ad neki”. Ezen a „földön”, ahol újból megújul a húsvéti hit, ott nem csak a hajlékokban szűnik meg a szándékos természetlenség, de az öreg kolduló kezek is el fognak tűnni a hirdetési táblák mellől. A vének kezei nélkülözhetetlenek lesznek a hívő nemzedéknek, habár nélkülözhetőek már a munka szolgálatában, de nem nélkülözhetőek a „felemelt kezek” csöndes imájában és szolgálatában. Az egykor felesleges öregek ismét elfoglalják a társadalomban azt a helyet, amely megilleti őket. Ez pedig a tiszteletbeli hely az asztalfőn és a közéletben is. Ismét „véneknek” fogják hívni őket, ezzel azt a magas címet viselik, amelyet Isten Igéje ajánldozott nekik.

Ez a „haszna a Krisztus feltámadásának”. Ez a haszna annak, hogy Mária Magdaléna azon a reggelen találkozott azzal, aki az örök életbe támadt fel. És ez számunkra ideigvaló és örökkévaló nyereség. A Heidelbergi Kátében a három felelet közül a második így hangzik: „A feltámadott ereje minket is új életre támaszt.” Korunk égető problémáit a húsvéti hit oldja meg, vagy megoldatlanok maradnak örökre! Ámen.

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyökössy Endre

I.

Miért vagyunk fáradtak?*

*Erőt ad a megfáradtnak,
és az erőtlent nagyon erőssé teszi.
(Ézs 40,29)*

Mi adta nekem a gondolatot, hogy Ézsaiás próféta szavára építsem ezt a könyvecskét? – Az, hogy sok a fáradt ember közöttünk. A hívők között is, a közösségben is. Gyakran élem át magam is, hogy „Jaj, de fáradt, kimerült vagyok, majd összeroskadok!” Nem tehetünk különbséget, mert a hívő ember is el tud fáradni. Csakhogy nekünk *van Gazdánk*, Aki a megfáradtakat, a megterhelteket, akik terhek alatt nyögnek, azokat is hívja.

Az orvosi rendelők tele vannak efféle panaszkodókkal: Doktor úr, fáradt vagyok, alig tudom vonszolni magamat, adjon már valamit!... – Az a szegény körzeti orvos vagy ideggyógyász mit tehet, fölír valami erősítő szert, egy kis vitamint, és vagy használ vagy nem.

Most az Áldott Orvos jelenlétében vizsgáljuk meg fáradtságainkat! És halljuk meg, mit tanácsol Ő, a mi Főorvosunk.

Először is különbséget kell tennünk a fáradtságok között, mert létezik jó fáradtság is. Ki ne érzett volna már jóleső fáradtságot egy nagyobb kirándulás vagy favágás, kertészkedés után? Ilyenkor elalszik az ember még ültében is, és frissen, üdén ébred. Ez a kellemes, jó fáradtság.

Van, amikor a fáradtság *életmentő figyelmeztetés*. Kezdünk ingerültek, idegesek, kapkodók lenni. Milyen különös: ha fölmelegyek a létrán, aminek a foka megreccsen alattam, arról rögtön leászom. Ám ha valahol *belül* recseg valami, akkor erőltetem tovább, és nem hagyom abba, amit éppen csinálók! Pedig nem tudunk aludni már altatóval se, sehogy se. Amikor az egész szervezet riasztó csöngővel csönget, jelzi, hogy baj van! Már nem egy létrafok recseg, hanem az egész létra kezd darabokra széthullani! Jó, hogyha odafigyelünk.

A kegyes ember ilyenkor azt mondja: le kell borulni és még több erőt kérni. Nem vagyok biztos abban, hogy mindig ez a megoldás. Amikor Illés elfáradt a Baál-papokkal való küzdelemben és menekül az őt kergető királynő elől, olyan állapotba jut, amit ma depressziónak mondunk:

„Ő pedig elment a pusztába egynapi járőföldre. Odaérve egy rekettyebokorhoz, leült alá, meghalni kívánt, és ezt mondta:

– Elég most már, Uram! Vedd el életemet, mert nem vagyok jobb elődeimnél! – Azután lefeküdt, és elaludt a rekettyebokor alatt.

De egyszer csak egy angyal érintette meg, és ezt mondta neki:

– Kelj föl, egyél!

---

* Gyökössy Endre: *Orvosság a fáradtságra*. Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

Amikor föltekintett, látta, hogy a fejénél forró kövön sült lángos és egy korsó víz van. Evett és ivott, majd újra lefeküdt. Az Úr angyala másodszor is visszatért, megérintette, és ezt mondta:

– Kelj föl, egyél, mert erőd felett való út áll előtted!” (1Kir 19,4–7)

Milyen egyszerű! Isten nem valami különös, plusz erőt ad, hanem a világ legtermészetesebb gyógymódjával *gyógyítja* Illést: „Pihenj! Egyél, igyál, aludj egy kicsit, aztán menj, mert nagy út van előtted!”

Ne várjunk égi csodára, ne bízunk Istenre olyasmit, amit Ő ránk bízott! Azért ad nekünk értelmet, hogy amikor nemcsak a létrafok recseg, hanem az egész létra inog, akkor vigyázzunk.

Illés ereje végéhez ért. Egy prófétától azt várnánk, hogy csodálatos felhő vegye körül, s valami nagy, speciális „égi erő-átömlesztés” történjék. Erre mindössze enni, inni kap, és azt mondja az angyal, hogy aludj! Aludd ki magad!

Isten így tesz csodát, a lehető legegyszerűbb módon. Ezt nekünk is meg kell tanulnunk: időnként bizony pihenni kell, amikor tovább akarnánk rohanni – a vesztünkbe.

A fáradtságnak lehetnek *testi okai* is.

Okozhatják különféle *bacilusok*, amik mindannyiunk szervezetében ott élőködnek; kinek mennyi még az életereje, úgy tud küzdeni ellenük. Ezek a kis élőködők nemcsak nyálkahártyáinkat támadják meg, hogy náthások leszünk hőemelkedéssel, hanem hatásukra valami halálos fáradtság vesz erőt az emberen.

Az is lehet, hogy *fölborult a hormonháztartásunk*. Ez rendkívül erős élettani hatású baj. A fáradtság mellett különféle más tünetei is lehetnek: vérszegénység, magas vérckorszint, gyors és indokolatlan elhízás, és még sorolhatnám.

Hibás, *vitaminszegény, egyoldalú táplálkozás* is okozhat fáradtságot. Napjainkban egyre többet hallunk arról, milyen fontos a gyümölcsök és a zöldségek szerepe az étrendben.

Helytelen táplálkozási mód az *át nem gondolt fogyókúra* is. Aki úgy akar lefogyni, hogy szinte semmit se eszik, megfosztja szervezetét az életerőt adó „üzemanyagtól”. Ne higgyük azt, hogy a nem-evés a megoldás a súlyproblémánkra! A fogyókúrás szakemberek egybehangzóan állítják, hogy nem a koplalás, hanem a rendszeres, helyesen megválasztott testmozgás az, ami eltünteti a zsírpárnákat. Ha viszont kínlódunk az állandó éhségérzettől, az főként roppant fáradtságot és kimerültséget eredményez.

Azonban a *túltápláltság* is szinte állandó fáradtság-forrás. Képzelnék csak el, mennyire kimerítő volna, ha mindig tizenöt-húsz kilós cekkereket cipelnék magunkkal! A túlsúlyos emberek ezt teszik, csak nem kezükben viszik a súlyt, hanem a hasukon, combjukon meg egyéb bizonyos helyeiken.

A világ egyik fele éhezik, a másik fele meg iszonyatosan kövér. Erről is el lehetne gondolkozni: nem esszük-e el mi a világ másik felének a mindennapi kenyérét? A magyar ember általában többet eszik a kelletténél.

A fáradtság lehet *alkati tulajdonság* is. Selye János említi nagyon bölcsen, hogy egyénenként különböző mértékű, kisebb-nagyobb adag *adaptációs energiával* születünk erre a világra. A nagy mélylélektanász, C. G. Jung meg azt mondja, hogy pszichikus energiamentiségünket születésünk vagy fogantatásunk pillanatában megkapjuk. Ki száz-, ki hetven-, ki ötven egységnyit. (Míntha csak a bibliai talentumokról volna szó: ki ötöt, ki hármat, ki egyet kap.) És Isten ezt komolyan veszi! Tudja, kinek jutott gyöngébb idegrendszer, kevesebb pszichikus energia. Fontos, hogy mi is tudjuk ezt magunkról, és a patikamérleg-ember ne akarjon hídmérleg-ember lenni! A baj az, hogy valójában nem tudjuk magunkat elfogadni. Ha harminc egység pszichikus energiám van, de mindenáron ki akarok magamból préselni hatvanat – összeroppanok. Harminc-

negyvenéves korára mindenkinek tudnia kell, hogy hol a határ, meddig feszítheti a húrt, különben elpattan. Isten se kíván tőlünk többet, mint amennyi adaptációs energiát belénk épített; a három talentumostól nem kér számon öt talentumot.

A fáradtság szinte leglogikusabb oka a *kevés alvás*. Van, akinek elég ötórás alvás, de van, akinek a nyolc is kevés. Ezt szintén ki kell tapasztalnunk, s tudomásul kell vennünk az alvásihiányunket.

Pál apostol szinte számon kérően mondja: *Nem tudjátok, hogy ti Isten temploma vagytok, és az Isten Lelke bennetek lakik? Ha valaki az Isten templomát megrontja, azt megrontja Isten, mert az Isten temploma szent, és ez a templom ti vagytok.* (1Kor 3,16–17) Ha mi nem vigyázunk a templomunkra, Isten hagyja, hogy romoljék meg. Aztán ha építeni akarunk a templom oldalszárnyára, kiderül, hogy az alapok nem bírják el. Nem lehet ráépíteni. Előbb alaposan meg kellett volna erősíteni. Nem mérjük fel sokszor, hogy mit bírunk el: kell egy mellékállás és meg egy, és még ez, még az – és mire félig kész van valami, odakapsz a szívedhez és már nem vagy sehol. Isten hagyja, hogy megromoljék, hagyja, hogy megpattanjon. Tessék jobban vigyázni Isten templomára és jobban karban tartani!

Meg vagyon írva: *Ne kísértsd a te Uradat, Istenedet!* Nos, ne kísértstük a mi Urunkat, Istenünket! Ahonnan nem kell leugrani, onnan nem kell leugrani. Ahova nem kell beugrani, oda nem szabad beugrani. Nem az alatt roppanunk össze, amit Isten ránk bízott. Az fáraszt el halálosan, amit nem Isten bízott ránk, hanem csak mi akarjuk mindenáron magunkra venni vagy egymásra rárakni. Más a munkálkodás és más a nyüzsgés! Az angolnak találó szava van erre: *work-alcoholic*. Aki úgy dolgozik, ahogy az alkoholista iszik, az nem tudja abbahagyni, mert belerészegedik a munka-alkoholba. Más dolgozni és más állandó versenyben égni.

Emlékszem egy kedves házaspárra, akik az egyik nyáron végigszágulhatták a fél világot, iszonyú összegbe került nekik. Mindenholnan kaptam tőlük levelezőlapot, Malorcától kezdve Tokióig. Az volt az érzésem, hogy megérkeztek valahova két napra, ott feladtak egy csomó szomszédpukkasztó képeslapot, hogy ők most itt és itt vannak, aztán rohantak tovább. Kinyúlva jöttek haza, fáradtabban, mint ahogy útra keltek.

Ki gondolná, hogy a *krónikus, lazszáló lustaságtól* is halálosan el lehet fáradni? Pedig így van. Nemcsak a sok munka árt, hanem a munkátlanlás is. Minden jó kardiológus arra figyelmeztet, hogy a szívnek két dolog árt: a túl sok munka, meg a munkátlanlás. – Erre is tudok illusztrációnak egy bibliai történetet:

Egy esztendő múlva, abban az időben, amikor a királyok háborúba szoktak vonulni, elküldte Dávid Jóábot szolgálival meg egész Izráellel együtt. Pusztították az ammoniakat, és körülzártak Rabbát. Dávid azonban Jeruzsálemben maradt. (*Dávid azt mondta: én itthon maradok, menjenek a hadvezérek! Ők csatázzanak, én meg lustálkodom egy kicsit.*)

Egyszer estefelé, amikor Dávid fölkel a fekhelyéről, és a királyi palota tetején sétált, meglátott a tetőről egy asszonyt, aki éppen fürdött. Az asszony igen szép termetű volt. (2Sám 11,1–2)

Mikor kelt fel ez a Dávid az ágyából? Reggel? Nem, *estefelé*. Ez a lustaság! Neki, a királynak, ott volna a helye a hadsereg élén, és nem estig ágyban heverészni, mert az nem jó tanácsadó. Nem este kell fölkelni! Fontos, hogy legyen mindig feladatunk, és azt végezzük is el. Mi mindentől megment a munka minket!...

Van még valami, ami fárasztó: *az unalom, az értelmetlen élet*. Amikor maga az *élet* fárasztó, mert nincs értelme. Borzasztó, amikor azt mondja valaki: Hiányzik az életem közepe! Lényege! Nincs értelme az életemnek. Egy úr van bennem. – A vákuum pedig vonz, föl kell tölteni. Miért iszik a világ annyit? Mert az ürességet föl kell tölteni!

Fél napig kábult vagyok egy kis rumtól, alkoholtól, ettől, attól. Nem használ, de legalább egy ideig nem kong annyira az üresség. És mindenféle gyógyszereket is lehet szedni, az idegosztályok tele vannak narkomániasokkal, kábítószert szedőkkel. Miért tömik magukat ezzel? Hogy kibírják az életet!

Nincs nagyobb súly, mint az üresség! Nincs nagyobb valami, mint a *semmi*, ami alatt össze lehet roppanni, ha az belül van. Ha bennünk nem a mi Urunk és Gazdánk van, ha szívünkben nincs jelen az élő Jézus Krisztus, akkor oda más kerül be, mert az úr nem bírja ki önmagát, oda valamit beszív. Csak az a kérdés, hogy mit?! Vagy kit? – S ebbe halálosan el lehet fáradni.

Vajon nem az a mi fáradságunk alapoka, hogy nincs értelme az életünknek, mert nincs benne az ÉLET? Nincs benne az, Aki azt mondta, hogy ÉN VAGYOK!?! Igen, Ő van. Ő nem a *nincs*, Ő a VAN! A VAGYOK, az örök VAGYOK. ÉS ez a VAGYOK – az Élet.

Hálát adok Istennek, hogy láthattam elérhetetlenedett, egzisztenciális ürességgel, vákuummal kínlódó öregeket megfiatalodni és fiatalokat megújulni, mert engedték, hogy az élő Isten föltöltse az úrt Szentlelkével, Igéjével, Önmagával. Beengedték az élő Krisztust, és abban a pillanatban értelme lett az életüknek.

Kérünk, Urunk Jézus, áraszd ki Lelkedet, erőidet, és azt a sok ürességet, ami még bennünk van, töltsd fel magaddal!

Urunk! Ne hagyj bennünket önmagunkkal egyedül, ne hagyj bennünk a kongó ürességet, mert különben oda valami egész más erő költözik be, és akkor mi hiába teszünk mindenféle kétségbeesett kísérletet, hogy föltöltsük olyasmivel, amivel csak romboljuk a Te templomodat. A Szentlélek templomát, amit ránk bízál, hogy karbantartsunk és jól szolgáljunk veled úgy, ahogy Te azt kívánod. Ámen.

Ne hagyjátok magatokat félrevezettetni!

Ne tévesszétek össze az érzelmet és a Szentlélek jelenlétét!

Ne a másik hibáit keressétek!

Ne tévesszétek össze a megtérést és az álkegyességet!

Ne megtérésetek eredményeire koncentráljatok, hanem Krisztusra nézzetek!

Ne elégedjete meg a beszéddel!

Ne süllyedj el magadban, hanem Isten Igéjét tartsd a középpontban!!!

A munkahelyeden, a családjában, az utcán, ahol vagy, mindenütt élj krisztusi életet! Ne feledd, hogy a szabadság Lelkét vetted, nem a szolgaságét, másokat se akarj szolgaságba kényszeríteni azzal, hogy egy elképzelt életformát erőszakolsz rá. Így úgysem érsz el semmit!

Nem a Szentlélek vezetése, hogy amikor főznöd kell vagy készülnöd egy feladat elvégzésére, ezt úgymond a lelki élet gyakorlása miatt elhanyagolod! Légy rendszeres és következetes! Ne téveszd össze a kedvedet a Szentlélekkel!

Hogyan tégy biznyságot másoknak? Először imádkozz másokért, másodszor legyen az életed krisztusi, csak ezután, harmadszor tegyél biznyságot szavakkal, negyedszer, ha nem sikerült meggyőzni valakit, akkor is kötelességed szeretni! De arra hivatkozva, hogy még nem vagy tökéletes a cselekedetben, nem hanyagolhatod el a beszéddel való biznyságtételt sem!

Alkalmi prédikációk

Bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

Az örök élet

Alapige: János 17,3

Ha visszatekintünk az eddigi bibliaórákra, akkor ezek mind Isten országáról szóltak. Arról, hogy hol van, hogy lehet oda jutni, kik jutnak oda be. De mi lesz azokkal, akik odajutnak? Mi történik velük? Azt tudjuk mindannyian, hogy Isten országa az örökkévalóság helye. Az a hely, ahol az idő nem szorítja többé az embert. Nincs időkeret, amibe bele kell préselnünk az életünket. Ezt nehéz felfogni, megérteni, mert itt a földön minden időhöz kötött. Sokunknak a táskájában ott van a határidőnapló, vagy a telefonba írjuk be, hogy mikor mit kell tennünk, mi az elvégeznivaló feladat, vagy kivel kell találkozunk. Most gondoljuk el azt, hogy ez nem lesz többé, ha eljutunk az örök életre.

Minden vasárnap a templomban az Apostoli Hitvallásban elmondjuk annak egyik artikulusát, „hiszem az örök életet”. Mit jelent ez? Mit mond ez a kijelentés számunkra, számomra? Mit kell ennek a kijelentésnek az alapján hinnem? A legfontosabb azonban az, hogy számomra személyesen mit jelent az örök élet.

A most felolvasott ige az örök életről szól. Azt mondja el, hogy mi is ez Isten szemszögéből, mit kell tennünk, hogy megkapjuk. De mielőtt ezt megnéznénk, hogy az ige mire mutat rá, előbb vizsgáljuk meg, hogy ki mondja, mikor mondja, hol és kinek, illetve kikért hangzik ez el.

A János 17. részéről azt mondják, hogy Krisztus főpapi imája, amit elfogatása előtt a Gecsemáné-kertben mondott el. Imádkozott az Atyához a tanítványaiért, akik aludtak akkor, illetve a mindenkori tanítványokért, akiket az Atya neki adott.

Mit mond ebben az imádságban az örök életről? Ha elolvassuk ezt az igeverset, akkor azt lehet mondani, hogy Krisztus nagyon leegyszerűsíti az egész kérdést. Mi az örök élet? Isten megismerése. De tudjuk, hogy Isten nem a bonyolult fogalmakon, értelmetlen képleteken keresztül tanítja az övéit. Sokszor nagyon egyszerű, hétköznapi és érthető dolgokat mond, amelyeket nem nehéz egyfelől megérteni, másfelől meg megtenni.

Miről van itt szó? Ismeretről. Mit jelent ez? Hogy tud az ember megismerni dolgokat? Vegyük a legegyszerűbb példát, a kisgyermeket, aki ahogy növekedik, lassan felfedezi és ezzel megismeri a körülötte levő világot. Mivel teszi ezt? Érzékszerveivel, a látás, hallás, szaglás, tapintás segítségével. Kipróbálja, amit megtapasztal, megfogja, megnézi, szájába teszi, vagyis megkóstolja. Ösztönös cselekvés ez részéről, így ismeri meg azt a világot, amelyikbe beleszületett, és amelyikben élnie kell. Felnőttként is ott van a megismerés vágya. Ez is egyfajta tanulás, ami azonban már nem ösztönös, hanem tudatos cselekvés.

Mit jelent a megismerés bibliai értelemben? Nem ösztönös, nem is tudatos cselekvés, hanem lelki folyamat. Leginkább úgy tudnám megfogalmazni, hogy egymásra hangolódás, teljes összhang és harmónia létrejövetele, egybeolvadás, eggyé létele. Az „összegység” újraélése, ami akkor szakadt meg, mikor a bűn belépett a világba. Gondoljuk

csak el, hogy mi is volt az Édenben a bűneset előtt. Tulajdonképpen az örök élet volt jelen, mert nem volt idő, nem volt elmúlás. Az ember és Isten közötti teljes összhang létezett, amit a Sátán rontott meg. Akkortól aztán eltűnt ez a tapasztalat, és helyébe a „kiszabott idő” jött, ahogy a 90. zsoltárban olvassuk – az ember élete 70 vagy 80 esztendő –, illetve ahogy Jób mondja: a kiszabott idő eltelik, vár rám a sír. (Zsolt 90,10; Jób 16,22)

Hogy örök életünk legyen, mit vagy kit kell megismernünk? Az ige azt mondja, hogy Istent, és akit ő elküldött, az ő fiát.

Mit jelent Istent megismerni? Hogy erre választ kapjunk, előbb azt kell tisztáznunk, hogy számunkra, számomra kicsoda Isten. Erre biztos tudjuk a választ, előkaphatjuk, mert megtanultuk a konfirmálás alkalmával, hogy Isten nem más, mint Atya, teremtő és gondviselő. De elég ez? Ilyen sztereotip válasszal megelégszik Krisztus? Tudjuk, hogy ki Isten és ennyi elég? Meg kell ismerni az ígéreteket, amelyeket mondott, de nemcsak értelmi szinten, hanem érzelmi szinten is: valakit küld, aki a kígyó fejére tapos, ahogy az ősevangélium, az első örömhír szól a Szentírásban.

Meg kell ismerjem, hogy azokat a könyörgéseket, amiket elmondok, meghallgatja, és imádságaim éppen ezért nem pusztába kiáltott szavak, nem önmagamnak elmondott, kihangosított gondolatok, hanem ezek eljutnak hozzá, és ő meghallgatja azokat.

Meg kell ismerjem, hogy minden, ami az életemben van, az nem a véletlenek összjátéka, nem a jó vagy rossz szerencse szeszélye, hanem az ő gondviselése, gondoskodó szeretetének a megjelenése és élő példája az életemben.

Másfelől ott van a kijelentés második része: megismerni Krisztust, akit ő küldött erre a világra. Mit jelent mindez? Ki ő számomra? Erre is tudjuk a jól begyakorolt választ. Megváltó, Isten fia, a megígért Messiás, és sorolhatjuk azokat az elnevezéseket, amelyeket a Szentírásból ismerünk. Igazából arról van szó itt, hogy nekünk kell megismernünk az ő munkáját. Nem azt, amiről az evangéliumok írnak, mert azt pusztán eszemmel is elfogadhatom, megérthetem. Inkább arról van itt szó, hogy meglássam Krisztus munkáját az én életem eseményeiben. Személyes tapasztalataimon keresztül, hitéletemen keresztül lássam meg, hogy ki is ő. Erre egy példát tudok mondani. Egy veszélyeztetett terhes édesanya 6 hónapra szülte meg a gyermekét úgy, hogy nem volt mellette orvos vagy bábaasszony, aki a szülést levezesse. Amire észrevették, és szakember elé került mind ő, mind az újszülött, eltelt egy kis idő, és a gyermeknek az orvosok nem adtak nagy esélyt. Küzdöttek az életéért, de pár nap után azt mondták, hogy jó lenne megkeresztelni a gyermeket. A szülők kétségbeesve kértek, hogy tegyem meg ezt, menjek be a kórházba, ne haljon meg a gyermek keresztleletlenül. Mikor elmentem, és a sákramentumot kiszolgáltattam, beszéltem az orvossal, aki azt mondta, hogy a gyermek nem éri meg a másnapot. Másnap visszamenve, ugyanaz az orvos jött szembe velem, és messziről kiáltotta, hogy csoda történt. A gyermek megmaradt. Ez az orvos mondta akkor, hogy az ő tudásuk, erejük és erőfeszítésük nem ért semmit. Nem emberi erő volt, aki a gyermek életét megmentette. Mi ez tulajdonképpen? Isten munkája, amit megtapasztal, megismer az ember.

Itt még hozzá lehet tenni azt is, habár nincs benne a felolvasott igében, hogy meg kell ismerni az embernek a Szentlelket is, a megszentelő, újjászülő erőt, aki lehetőséget ad arra, hogy örök életem legyen.

Tulajdonképpen mi is az örök élet? Közösségbe lépni a Szentháromság egy Istennel, teljes élettemmel, léteimmel ráhangolódni arra, amit ő tesz velem. Érezzem az ő munkáját az életemben.

Hogyan lehetséges ez az ismeret? Hogyan tudom megvalósítani? Mit kell tennem? Semmit, csak hittel elfogadni azt a tálcán nyújtott lehetőséget, amit az Úr ad. Kegye-

lemből kapom meg mindezeket. Fel van kínálva minden ember számára. Krisztus halála és feltámadása óta, az első pünkösd csoda után már jelen van a világban.

A kérdés az lehet a mi számunkra, hogy élek-e ezzel a lehetőséggel? Megismerem-e azt az Urat, aki jelen van az életemben? Ha igen, akkor ott van a nagy esély és lehetőség, hogy az örök élet részese lehetek – előbb itt a földön, azután pedig a mennyben. Ámen.

Esketési igehirdetés

Gecse Tamás

Nagylak

Tégy engem mintegy pecsétet a te szívedre...

Alapige: Énekek éneke 8,6

Egy kérés áll előttünk ebben az igében. Egy olyan kívánság, melyet a szerelmes nő kér az ő választottjától: *tégy engem, mint egy pecsétet a szívedre és karodra*. Nem kizárólag a nő kérése lehet ez, hanem kölcsönös kérés, amit egymástól elvárnak a szerelmesek. A ti kérésetek is hasonló lehetett, amikor elhatározátok, hogy összekötitek életeteket, hogy ne csak egymás mellett, de sokkal inkább egymást segítve, kiegészítve járjatok végig ezt az életutat.

A pecsét, amiről itt szó van, az sok mindent jelentett a régi időkben, de manapság is. Pecséttel tud az ember *hitelesíteni* valamit. Pecséttel *jelölte meg* az ember a maga tulajdonát is. Ez a pecsét lehet valaminek a *biztosítéka* és a *záloga* is. Ha a házasságra gondolunk, mindegyik kijelentés ugyanígy vonatkoztatható arra is. Két ember a házasság kötelékével *hitelesíti* a ragaszkodását egymáshoz, azt a szándékot, hogy egy testként akarnak élni. Ez az összetartozás csak úgy lehetséges, ha a felek magukon hordják annak a *jelét*, jegyét, hogy ők valakihez tartoznak, valakinek, egymásnak a tulajdonai. Ezen kötelék pedig *biztosítéka* is annak, hogy nem csupán ideig-óráig, hanem egész életre szól ez az elhatározás.

Ez a kérés, amit itt olvashatunk, elsősorban az állandó együttlétet, a szoros egymáshoz tartozást fejezi ki. Nem egy futó kaland, nem egy olyan szövetség, melyet bármikor könnyen és egyszerűen fel lehet bontani, hanem egy életre szóló, örök kapcsolat.

A két főnév említése a teljes embert jelenti: szív és kar. A szív az ember belső érzéseit, lelki világát, gondolatait jelöli. A kar pedig az ember erejét, a fizikai képességeit. Tehát a házasság, az összetartozás mindkét féltől teljes embert kíván. Nem lehet úgy szeretni és ragaszkodni, hogy az ember érzi az ő szívében a szeretetet, de megtartja azt magának. Az érzést ki is kell mutatni a másik embernek. Ugyanígy nem lehet testileg kimutatni a szerelmet, csak ha az az érzés az ember szívéből, belsejéből jön. Test és lélek kapcsolata ez, melyet a házasságban mindkét ember joggal vár el egymástól.

A házassági eskü ugyanígy pecsételi meg a ti életeteket, a ti szíveteket és a ti karotokat. *Hitelesíti* a ti szerelmeteket, *megjelöl* benneteket, hogy már nem vagytok egyedül, hanem van társatok, akihez tartoztok. Ha néha nem is lehettek szorosán egymás közelében, ott van a pecsét a szívetekben, amit a Mindenható Isten tett oda, és ott van a pecsét a kezetekben, a gyűrű, amivel eljegyeztétek, elpecsételtétek egymást, amely emlékeztet titeket és fegyelmeztet másokat.

Erős a szeretet, mint a halál, kemény, mint a sír a buzgó szerelem. Az emberi szeretet is lehet erős és hatalmas. Viszont itt nem a testi szeretetről és ragaszkodásról van szó, hanem sokkal inkább a lelkiről. Nem az *eroszról*, hanem az *agapéről*. Érezhettétek, milyen fájdalommal jár néha a szeretet és a ragaszkodás. Sok mindent le kellett győzni, sok mindent el kellett szenvedni, hogy megmutassátok magatoknak, egymásnak, a világnak, hogy igazán ragaszkodtok egymáshoz és igazán szeretitek egymást. Az ige a halál erejéhez hasonlítja a szeretet erejét. Nem csupán megsemmisítő erő ez, hanem sokszor csak fájdalmat okozó, és olyan könnyeket csal az ember szemébe, amif a legjobban a társ tud letörölni. Legyetek ebben is segítségéi, társai egymásnak!

Több éve tapasztaljátok már, hogy szerelem ég a ti szívetekben egymás iránt. Viszont, ha ezt csupán a testi ragaszkodásra építitek, hamar kialudhat. Ezt a tüzet mindig táplálni kell, gondozni kell, hogy soha ki ne aludhasson a szívetekben. A tűznek van negatív és pozitív hatása is. Negatív, hogy megemész, megperzsel, ha nagyon közel kerül hozzá valami. De a tűznek tisztító hatása is van, melegítő, életet fenntartó tűz is lehet. És utóbbira törekedjete!

Az igazi szerelem lángjai az *Úrnak lángjai*. Isten helyezte szívetekbe ezt a kicsiny lángot, melyet az egymásra találás öröme táplált és növelt. Kérjétek Tőle mindig a segítséget, az útmutatást, hogy ne emésszen meg egyikőtöket sem ez a láng. Kérjétek Tőle az áldást, hogy legyen ez a láng olyan, mint a Mózes által látott csipkebokor lángja, mely égett, de nem emészte el a csipkebokrot. Égjen az egymás iránti ragaszkodás és az Isten iránti szeretet a ti szívetekben egész életetekben! Ámen.

Temetési igehirdetés

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Igen, Atyám!

Alapige: Máté 11,26

Egy különös párbeszédnek a rövid részét hallottuk alapigénkől. Az engedelmes egyszülött Fiú, a világ Megváltója odaáll az Ó Atyja és a mi Atyánk elé, és azt mondja: Igen, Atyám, mert így volt kedves teelőtted. Az új fordítás így fogalmaz: Igen, Atyám, mert így láttad jónak.

Testvérek, ha erre a hirtelen halálesetre gondolunk, aminek áldozata a 27 éves fiatalember, az egyszülött fiú, a fiatal férj, a drága barát, bizony, mi nem tudunk olyan könnyen felzárkózni Jézus Krisztus szavaihoz. Bennünk minden inkább egyebet mondana, mintsem azt, hogy igen, Atyám. Mi inkább azt mondanánk megkeseredett szívünk mélyéről, hogy: nem, Atyám! Nem! Nem döntöttél jól, valahol hiba csúszott be a számításba, nem így kellene ennek történnie, hogy fiatalon, hirtelen derékba törjön egy élet. Miért nem szeded, Uram, sorban az aggastyánokat, a súlyos betegeket? Nem az lenne a logikus, nem az lenne az élet rendjének megfelelő?

Az egyszülött Fiú, Jézus a borzalmas szenvedése és halála küszöbén ki tudta mondani: Igen, Atyám, mert te így láttad jónak! De most nekünk ajkunkra fagy a szó, mivel a halál nem csak az elmenőt, hanem az itt maradókat is elnémítja. Legfeljebb a sokféle

miértet, az értetlenkedő, okvetetlenkedő, Istennel is perbe szálló miérteket mondogathatjuk.

Ezek a miértek, ha föl is tolnak ajkunkon, nem egyebek a tehetetlen ember nyüszítésénél, a fába szorult féregnek a jajszavánál. Bizony kérdezhetnék a súlyos miérteket égre dobáló szívek: Uram, ha igazak a bibliai történetek, amikről a papok annyit beszélnek, ha igaz, hogy Jézus visszahozta a halálból Jairus 12 éves leányát és a naini özvegy egyetlen fiát, s ha igaz, hogy a negyednapos Lázárt is feltámasztotta, akkor miért nem tett csodát annyi imahadjárat nyomán, hogy visszahozza a halál szájából, a mélységes kómából Leventét? Vajon hiába imádkoztunk oly sokan? Vajon miért nem történt csoda? S vajon mi lett volna nagyobb csoda: ha kitisztul a vérrel borult agy, újból elindulnak az életfunkciók, s ő ismét itt lenne közöttünk?

Vagy az lenne a nagyobb csoda, ha egyszer végre megnyílna a belső látás, s felismernénk, hogy Isten Egyszülöttje itt van közöttünk? Az, Aki már rég hívogat, s rég várja a te igenedet, aki már rég sajtó szívvel követi lépteidet, amik nem egyszer távolodnak Tőle? Azért sirt Isten Egyszülöttje Jeruzsálem felett, mert szomorúan látta, mennyien vannak az akkori Jeruzsálemben és a mai világban, akik Isten hívására vonakodnak kimondani az igent. Könnyebb kimondani a vádló kérdéseket. Könnyebb számon kérni a mindenség Urát, a mindenható Gazdát, holott Pál apostollal nekünk is így kellene kérdeznünk: ki vagy te, ember, hogy perbe szállsz Istennel? Mondhatja-e az alkotás az alkotójának: miért formáltál engem ilyenre? Nincs-e hatalma a fazekasnak arra, hogy ugyanabból az agyagból az egyik edényt díszessé, a másikat pedig közönségessé formálja? Nincs-e joga a fazekasnak összetörni egy edényt, amikor neki úgy tesz?

Titkok-titkai előtt állunk, testvérek, s bizony igaz, amit az 5Mózes 29-ben olvassuk: a titkok az Úréi, a kinyilatkoztatott dolgok pedig a mieink. Maga Pál apostol is, Isten titkainak közelebbi ismerője így kiált fel a Róma 11-ben: „Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélysége! Milyen megfoghatatlanok az Ő ítéletei s milyen kikutathatatlanok az Ő útjai!” Valóban, azért tűnnek sokszor kibírhatatlanoknak az Ő útjai, mert kikutathatatlanok azok. Mert nem látunk a titkok mélyére, s nem tudjuk, mi célból engedtetnek meg az ilyen próbák az életünkben. S mégis áll, amit Isten együtt érző szeretetéről énekel egy angol költő, *A másik bánata* c. versében: *Ne hidd, míg száll sóhajod, / Hogy Teremtőd nincsen ott, / És ne hidd, ha könnyezel, / Hogy Teremtőd nincs közel. // Belénk oltja örömét, / Hogy bajunk Ő zúzza szét, / És míg meg nem enyhülünk, / Mellénk ül és sír velünk!* (William Blake)

Hidd el, nem olyan kegyetlen a mi Istenünk, aki csak úgy, egy könnyed mozdulattal odadobna minket a halálnak! Ó, nem! Inkább odaadta egyszülött Fiát a halál prédájául, pedig Ő nem szolgált reá arra a kínhalálra a kereszten. S mindezt azért tette, hogy mentsen minket. Meg akar menteni téged a kárhozattól. Ezért akarja idejében kimunkálni benned a szívből jövő választ: Igen, Atyám! Igen, Atyám!

27 év nagyon rövid idő. Mit tud megvalósítani egy ember 27 év alatt? Amikor gyakran a 70 vagy 80 évesek is úgy érzik, hiába csorgott le életük ideje. Alig tudnak felmutatni valamit. 27 év valóban rövid idő, s mégis elég ahhoz, hogy igent mondjon valaki Istennek.

Spurgeon szerint elég idő arra, hogy átváltózzék az ember a halhatatlanság számára. Mert előszoba az élet – mondja ugyanő –, ahol a lélek felékesítheti magát, hogy az élet királyával találkozzon. Igen, elég idő. Ezért nincs értelmetlen halál, testvérek. Még akkor sem, ha számunkra úgy tűnik, hogy most idő előtt érkezett. Ha értelmetlen a halál, akkor értelmetlen az élet is. Márpedig Isten nem véletlenül teremt meg senkit, azt sem, akit 27 évig tart közöttünk. Az ő életének is értelmet és tartalmat adott. Ezért nem a

semmibe hullást jelenti még egy 27 évesnek a halála sem. Noha igaz az, amit Pascal mondott a mindenségben való helyzetünk kapcsán, hogy az ember semmi a végtelenhez képest, minden a semmihez képest. Élete éppúgy különbözik a semmitől, amiből véte-
tett, mint a végtelentől, amelybe megtér.

A semmi és a végtelen között kell nekünk tanulnunk az életet. S ami még inkább meglepő, hogy egész életedben tanulnod kell meghalni (Seneca). Hát ezért adatik a föl-
di idő. Az, hogy miként gondolunk saját halálunkra, nagyon meghatározza az élethez
való viszonyunkat. Ha tudatosul benned, hogy naponta a halál szakadékanak a szélén
tántorogsz, s egy szempillantás alatt a mélybe zuhanhatsz, bizony semminek tűnik az
élet. Ezért figyelmeztet ez a ravatal is arra, hogy idejében, s nem csak késő öregkorban,
idejében készülnöd kell a halálra. Éppen azért, hogy idejében kimondod az Atya hívá-
sára: Igen, Atyám, jövök!

Mondj igen arra a szövetségre, amit Jézus Krisztus a saját vérével pecsételt meg a
Golgotán. Amikor ez megtörténik, a te igened olyan fordulatot hoz az életedbe, olyan
erős hitet szül a szívedben, aminek birtokában jöhet bármi, akkor sem roskadsz össze, s
nem fogsz kétségbeesetten égre szórni felesleges vádakot. Hanem csendesesen ráborulsz
arra a hú atyai kézre, amiről az imént Bonhoeffer, a mártír teológus szavaival énekel-
tünk. Belékapaszkodsz, mert már a tied Ő.

De ha nem találsz rá idejében a kegyelemre, nem lesz elég erőd szembenézni az el-
múlással, sem a szeretteidevel, sem a magadéval.

Igen, Atyám! Csak az a fiú tudja ezt kimondani bármilyen helyzetben, aki feltétlen
megbízik Isten szeretetében.

Sokan tudjátok ebben a gyülekezetben, hogy halottunknak a súlyosan szívbeteg
édesapja feltétlen megbízik Isten szeretetében. Ezért bírja erős hittel a veszteségnek ezt
a súlyos terhét lázadás nélkül. Áldott legyen Isten az ilyen drága hit-ajándékért! Azt is
hisszük, hogy Isten munkálja az összetört szívű édesanyja és a fiatal felesége szívében
is ezt a drága igen-t. Mi hisszük, hogy mindnyájunk szívében és életében ezt akarja
kimunkálni Isten. Drága, fiatal barátai szívében is, akikkel egy nagy udvaron nőtt fel,
akikkel együtt oly sokat játszottak és nevetgéltek. Mi hisszük, hogy ez a ravatal mint-
egy kérlelés, hogy együtt mondjuk Jézussal: Igen, Atyám, mert így láttad jónak!

1868 januárjában Németországban egy lelkipásztor családjában egy hónap alatt
mind a négy gyermek meghalt. Tüdőgyulladás és más járvány vitte el őket. A 38 éves
hívő édesapja és a 35 éves erős hitű édesanyja így imádkozott: „Atyám, nem értelek,
mégis bízom benned.” (Bodelschwing)

Testvérek, ezt a hitet akarja adni Isten mindnyájunknak, hogy amikor jönnek az élet
fájdalmas fordulatai, s nem értjük Isten tetteit, akkor is engedelmesen meghajoljunk, s
azt mondjuk: Atyám, ha nem is értelek, mégis bízom benned.

A II. világháborúban, a sztálingrádi csatában esett el egy fiatal hívő keresztyén né-
met katona. Tőle maradt egy szép vers, ami minket is eszméltet: *Ha különösnek, rejtél-
mesnek / látszanak Isten útjai, / ha gondok ösvényébe vesznek / szívem legdrágább vá-
gyai, / ha borúsan búcsúzni készül / a nap, mely csak győtreelmet ad... / egyben békülhe-
tek meg végül: / hogy Isten sosem ejt hibát. // Ha tervei igen magasak, / s irtalma kútja
mély nekem... / ha a támaszok mind inognak, / ha nincs erő, nincs türelem, / s tekinte-
tem sehol célt nem lát, / vakstótt könnyes éjen át... / egy szikrácska hit vallja mégis, /
hogy Isten sosem ejt hibát. / És ha szívem megoldhatatlan / kérdéseknak betege lett, /
mert elkezd kételkedni abban, / hogy Isten útja szeretet... / minden elfáradt sóvárgásom
/ békén kezébe tehetem, / s elstutoghatom könnyek közt is: / Ő nem ejt hibát sohasem. //
Azért csend, szívem! Engedd múlni / a földi múló életet! / Majd a fényben látni, ámulni /*

kezdés: Ő mindig jól vezetett! / Ha a legdrágábbat kívánja, / a legsötétebb éjen át / menekülj a bizonyosságba, / hogy Isten sosem ejt hibát!

Ó, ha hinni tudnánk mi is ezt, látnánk nagy csodát. Nem Isten hibát ejtő kezét, hanem azt, amelyik most a keblére akar ölelni mindnyájunkat, letörölni gyászoló könnyeinket, s meggyógyítani összetört szívünket.

Drága testvérem! Vajon oda tudsz-e állni a sorba, s engedelmes lélekkel válaszolni kész vagy-e: Igen, Atyám, így láttad jónak? Azt is, hogy Leventét kebledre öleld 27 éves korában, s azt is, hogy egyszülött Fiadat 33 évesen a keresztre add értem. Most már értem, most már értem a kereszti titkát: van megváltás számomra is, s ezért van megtartatás és ezért van vigasz. Ezért mondhatjuk el mai üzenetünk zárásaképpen azt, amit egy mélyen hívő dél-amerikai keresztyén lelkipásztor-író így fogalmaz: *Mi nem szomorúan megyünk ki ebből a világból, mint azok az emberek, akik száműzetésbe mennek, hanem vidáman, mint azok a száműzöttek, akik újra hazamehetnek, mint az emigránsok, akik visszatérhetnek szülőföldjükre, mint vándorok, akik hosszú út után hazaérkeznek.* (Ernesto Cardenal)

Elhunyt ifjú testvérünk útja rövid volt, mégis teljes. Mi hisszük, hogy Isten által bölcsen kiszabott teljes élethossz a 27 esztendő is. Hazament, hazaérkezett. Nekünk még tart a földi száműzetés, de egyszer hazahív az Úr téged is, engem is. Boldogok azok, akik idejében rátalálnak az eléjük siető isteni kegyelemre. Az ilyen vándorokra érvényes A jelenések könyvének isteni megállapítása: Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg! Ámen.

Az oroszlán

Ismered a mondát Androklosról és az oroszlánról? Androklos, a rabszolga, üldözöi elől egy barlangba menekült. Nemsokára egy oroszlán támolygott oda sántítva és keservesen tüvöltve a fájdalomtól. Androklos a félelemtől remegve közelített az oroszlánhoz és a lábába fúródott fadarabot kihúzta. Az oroszlán szelíden simult hozzá.

Később mégis fogságba került Androklos és büntetésből a vadállatok elé dobták. A felnyitott ketrecből dühös vérszomjas oroszlán ugrott felé – egyszerre csak megtorpant, majd nyaldosni kezdte Androklost. A vadállat megismerte egykori jótevőjét. A császár pedig megbocsátott a rabszolgának. Jót tenni még a vadállatokkal is érdemes!

Jubileumi meghirdetés

Szépné Magyar Ildikó

Beresztelke

Vágyódás Isten temploma után

Alapige: Zsoltárok 42,2.6

Bibliaalvasás: Zsoltárok 42

Kedves Testvéreim! Kedves ünneplő gyülekezet!

Sokat tusakodtam, mely igét hirdessem ezen ünnepi istentiszteleten. Végül a 42. zsoltár mellett döntöttem, mert bizonyára Isten akarata az, hogy református bibliaalvasó vezérfonalunk mára jelöli ki ezt a nagyon ismerős és szép zsoltárt. S ugyanakkor ebben a zsoltárban az Isten temploma utáni vágyódás áll előttünk. Szerzője a Kórah fiai közül való lévita, aki mindennél többre tartotta a templomba való bemenetelt. A templomban a szomjazó lélek az élő Isten szavával telik meg. Adja Isten, hogy ez alkalommal is a mi Isten jelenlétére szomjazó lelkünket az ő drága életet adó Igéje töltsse be.

A zsoltárból kitűnik, hogy szerzője idegen földön van. Messze a templomtól, ami az akkori embernek Isten közelségét jelentette.

Mit jelent neked ma ez a templom, melyet elődeink 130 évvel ezelőtt építettek? A közveszélyessé váló régi templom lebontása után, 1881-ben Aszalós György lelkeszsége alatt a hívek áldozatkész szeretetével és a patrónus Kemény család segítségével kezdik el építeni. Kedves istvánházi testvérem, kívánczik-e a lelked Isten közelségébe úgy, hogy alkalomról alkalomra eljössz a 130 éves templomba? Bizonyára ma sokunk lelke ide kívánczolt az istvánházi templomba (helybelieké, elszármazottaké, itt szolgáló lelkészeké), hogy együtt adhassunk hálát e hajlékért. De hányszor jöttél vagy jössz megszokásból, vagy kíváncsiságból, vagy azért, hogy kritizálj? És hányszor megyünk templomba azért, mert szomjazik a lelkünk és vágyódunk Isten temploma után? Isten jelenlétét nem köthetjük egy bizonyos helyhez. Ennek ellenére jó dolog a templomba belépni, ahol Isten közelsége tudatosabb lesz. Ott sokunk számára könnyebb mindent, ami nekünk fontos, amiben szenvedünk Isten elé vinni.

A zsoltáríró úgy vágyakozik Isten közelébe, mint szomjas szarvas a friss víz után. Gondoljuk magunk elé: rekkenő hőség van, hónapok óta tartó aszály. Az időszakos folyómedrekből elfogy a víz, ahol még tegnap talált az állat, ma már nincs. A szomjúságtól úzve megy egyik helyről a másikra a szarvas. Hogyha hamarosan nem jut vízhez, elpusztul. Ettől a biztos pusztulástól akar megmenekülni a zsoltáros. Mert ő már tudja, hogy Isten nélkül minden emberre ez a pusztulás vár. Nem valamit kér Istentől, hanem Őt magát, az élő Istent hívja: „Isten után szomjazik lelkem, az élő Isten után.”

Isten az élet forrása, és a Vele való hitbéli közösség az egyetlen közeg, amelyikben az ember igazán élhet. Ahol nemcsak kínlódik, panaszkodik, elcsügged, hanem Isten közelségében kibontakozik és gazdag élete lesz, mert Isten maga az élet. Jézus Krisztus mondja önmagáról: „Én vagyok az élet...” S akinek Ővele nincs a hétköznapi életben is élő közössége, annak nincs élete. Enélkül elpusztul az ember. De ennek a zsoltárnak a szerzője nem akar elpusztulni. És mi sem akarunk elpusztulni, azért vagyunk most itt, és elődeink sem akartak elpusztulni, azért volt fontos e templom felépítése. Ezért legyen fontos a hirdetett Ige hallgatása vasárnapról-vasárnapra (ne csak ünnepek alkalmával!), ezért legyen fontos a sákramentumokkal való élés, ezért legyen fontos az írott Ige olvasása naponta, akár egy áhítatos könyv vagy vezérfonal szerint, ezért legyen fontos az

imádság, melyben a lelkünk lélegzik, és nem pusztul el, hanem erőt merít a magány, a félelem, a kilátástalanság, a betegség, a gyász idején.

Tudjátok, kedves testvéreim, mi a nagy baj a mi életünkben? Inkább énekeljük ezt a zoltárt, mint éljük. Pedig nemcsak énekelnünk kellene, hanem megélnünk. Amikor lankad a vágyódásunk Isten után, akkor ritkul az istentiszteleten való részvétel, kevesebben jönnek templomba, nem igazi a templomozás, nem átütő az imádság. Pedig az Isten házába való vágyódás, az istentiszteleten való jelenlét életszükséglete annak, aki Istennel akar élni, és egykor majd meghalni, megjelenni Isten színe előtt.

„Miért mész templomba? – kérdeztek egy négert. Válaszul kivett a tűzből egy paraszat és a földre tette. – Látod, fekete és hideg lesz – mondta. Majd újra visszatette a tűzbe: – Látod, újra izzó és meleg lesz. Így van ez velem is, nem élhetek gyülekezet nélkül!”

Ilyeneket olvastunk a zoltárban: megkeseredett bennem a lelkem, nyugtalankodik, aludni sem tudok éjszaka, összecsaptak a hullámok fölöttem, gyaláznak naponta, egész nap azt mondogatják, hogy: „Hol van a te Istened?” Idegileg kikészítik, gyászban jár, ellenség rágalmazza, éjjel-nappal hull a könnye, az lett a kenyere. Istentől távol megbetegedett a lelke. S mit tesz ebben a helyzetben? Emlékezik Istenre és tetteire! Aki emlékezik, az tudja, hogy Isten a szomjazó lelket megelégti (5. v.).

Mi emlékezni jöttünk ma Isten házába, mely 130 éve áll és állni fog mindaddig, míg vannak és lesznek az élő Isten élő szava után vágyakozó, szomjazó lelkek. És imádkozni jöttünk, hálát adni e hajlékért, ahol Ővele és egymással lehetünk közösségben. Jöttünk örömeinkkel és jöttünk bánatunkkal, de itt vagyunk hálát adni, hogy naponta az Ő Szentlelke által erősítsen, bátorítson, vigasztaljon.

Nem tudom, ki milyen helyzetben van most, kinek mi miatt hullnak a könnyei, talán valóban éjjel és nappal. De vannak befelé elsírt könnyek is. Ki mi miatt éli át, hogy gyászban vagyok, egyedül vagyok, rágalmaznak, mindenki ellenem van és a lelkem is elcsügged, és azt suttogja: add fel! Isten ezen a hálaadó ünnepen a 42. zoltár szavaival magához hívogat. Azt mondja, lehet Hozzá kiáltani és már nyújthatjuk is a kezünket, mert egészen biztosan segít. A zoltáros olyan biztos, hogy Istentől szabadítás érkezik, hogy megismétli: „Bízzál Istenben, mert még hálát adok neki, szabadító Istenemnek!” Tőlünk csak ezt várja: kiáltunk, imádkozunk segítségért és nyújtuk a kezünket. Bibliai szóval: higgyek Benne. Jézus Krisztus Istennek utánunk nyújtott keze, és minket, akik messze sodródtunk Jézustól, akik nagy mélységbe jutottunk, akik hosszú listát sorolhatnánk a nyomorúságainkról, a 42. zoltár írójához hasonlóan, ki tud emelni akár milyen mélységből és bármilyen nyomorúságból is. Rajtam és rajtad áll, kedves testvérem, akarsz-e megszabadulni, mint a zoltáríró?

Az Isten iránti bizalom, hit mozdul meg a lelkében. Ezért mondja a lelkének: Bízzál! Közel van már, a szádban, a szívedben van a hálaének! Minél nagyobb az éjszaka sötéteje, annál közelebb van a hajnalhasadás. Nekünk is sok mindent mond az ellenség, a diabolos, a szétdobáló. Rólunk is sok mindent mondanak, még a mi megkeseredett lelkünk is olykor ilyeneket tanácsol: hagyd abba, nem érdemes imádkozni, Bibliát olvasni vagy istentiszteletre járni. Nem érdemes szeretettel fordulni embertársaidhoz, mert ők rejtett vagy nyílt gyűlölettel vettek körül. Nem érdemes békességgel közeledni a melletted élőkhöz, mert ők békétlenséget okoztak neked és csalárodnak. Nem érdemes csilláptani indulataidat, mert mások indulatosan közelednek feléd.

Mennyi mindenre mondhatjuk – és mondjuk is sokszor –, hogy nem érdemes, mert nem a krisztusi indulat uralkodik bennünk, mert csak azt tudjuk értékelni, aminek valamilyen anyagi vagy önzésünket kielégítő haszna van. Sokszor úgy gondoljuk, hogy érdemes gyűlölni, mert a gyűlölettel vissza tudunk tüni, érdemes békétlenséget okozni,

mert mások is felborították az enyémet, érdemes, sőt kell indulatoskodni, hogy valahogy magunk alá gyűrjük a másikat. Érzékelitek testvéreim, hogy kinek az indulata és akarata ez? Érzitek-e, hogy ilyenkor mennyire távol taszítjuk magunktól a Krisztus indulatát és magát a Megváltót, és közel engedjük magunkhoz, sőt ajtót nyitunk annak, aki azért jön, hogy lopjon, öljön és pusztítson? (Jn 10,10). Az egyetlen lelki orvosság, hogy ne az ősellenségünk, az ördög romboló és gyilkoló tanácsára hallgassunk, hanem Krisztus Urunk életet adó szava érvényesüljön bennünk, az, ha őszinte szívvel valljuk a zsoldáríróval együtt: „Isten után szomjazik lelkem, az élő Isten után.” S ezt a szomjúságot nem elnyomni, hanem kielégíteni akarjuk.

Befejezésül hadd bátorítsalak mindnyájatokat: minden alkalommal, amikor megkondulnak e templom harangjai, vágyakozzatok szomjazó lélekkel az élő Isten után. Vágyakozzatok Isten közelébe, kinyitva otthon Bibliátokat. Kérjétek imádságban a menny Urát minden élethelyzetben, örömben és bánatban. Adjatok hálát e templomért és könyörögjétek, mint egykor Salamon király tette templomszentelési imádságában: „Nézz nyitott szemmel erre a házra éjjel és nappal, arra a helyre, amelyről ezt mondtad: Ott lesz az én nevem! Hallgasd meg az imádságot, amikor szolgál ezen a helyen imádkozik!” (1Kir 8,29) Ámen.

(Elhangzott Istvánházán, 2011. május 14-én, a templom fennállásának 130. évfordulóján.)

A farkasok

Fiatal földbirtokos házaspár rokonát kereste fel szánkón a szomszédos faluban.

Hazafelé jövet a lovak nyugtalanodni kezdtek. Egyszerre a kocsi mögül farkasok üvöltése hallatszott. A kocsis a lovak közé csapott és megkezdődött az élet-halál versenyfutás. Örült vágatással akkor siklott be a szán a nyitott kapun, amikor a farkasok már neki akartak ugrani a lovaknak.

Amikor a házaspár benyitott lakásába, rémes látvány tárult szemeik elé, a szoba tele sűrű széngázzal és a padlón önkívületben hevert két gyermekük a felügyeletükkel megbízott leánnyal együtt. Ha tíz perccel később érkeznek, már halva találták volna őket.

Az életben gyakran kergetnek meg minket a megpróbáltatások, szenvedések farkasai, hogy hamarabb jussunk a célhoz.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület
Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Teleki Sámuel kancellár: a protestáns érdekek képviselője

Teleki Sámuel egész életében védelmezője volt a protestáns érdekeknek. Az országgyűlési irományok, a központi hivatalok bő irattermése egyértelműen igazolják, hogy magas funkcióiból eredő befolyásával minden esetben állást foglalt a kilencvenes évek táján megélenkülő vallási villongásokban. 1790-ben aggodalmaskodva írja Sárói Szabó Sámuelnek: Erdélyből olyan híreket hallott, miszerint a katolikusok újra tagadják, hogy a protestánsoknak „a vallásra nézve jussuk volna, s a vallásszabadságot egyedül a király tetszésétől akarják függővé tenni”. Ebben a kérdésben nem tesz elvi engedményeket. Ragaszkodik a linzi és bécsi békekötések alkalmával nyert jogokhoz. Nem akarja, hogy a protestánsok nehezen szerzett vallásszabadsága az uralkodó vagy esetleg más felekezet akarától függjön. Sőt tovább megy. Minthogy a bécsi béke nemcsak vallási, hanem polgári szabadságot (civilis libertas) is biztosított, felismeri, hogy az egyik elvesztése a másik megsemmisülését vonná maga után. Sárói Szabóhoz írott leveléből világosan kitetszik, hogy hazája, nemzete függetlenségét látja veszélyeztetve a vallási jogfosztás esetén. „A’ kinek jussa ninesen – írja – vagy nem lehet Hazája sincsen.”

[...]

A levelezés bizonyossága szerint Teleki magas tisztségeit hazája érdekeinek képviselőjeként viselte. Mérlegelő természetű volt. Hol a bécsi tartózkodását véli nagyon fontosnak, hol pedig az országgyűlésen való jelenlétét tartja szükségesnek. 1792-ben például Ferenc császár koronázásán sem vesz részt, mert úgy gondolja, jobb, ha Bécsben jelen van az erdélyi ügyek intézésénél. „Még mind az Erdélyi terhes expeditiókkal bajlodom, eddig sem végezhettem még el őket: annyi dolgom vagyok vélek éjjel-nappal, hogy ha olyan jök nem volnának régen meguntam volna a körültekert való munkát – írja feleségének. – Menes meg, minde nek előtt hogy le nem mehettem Budára: mert bizony lehetetlen volt az Erdélyi dolgoknak nagy hátra marad[ás]ok, sőt ugyan sérelmek nélkül le-menni [...] Nálam nélkül az Erdélyi Expeditiók jól nem mehetnek, a Coronatio pedig Istennek hála véghez ment. Adja a mindenható Isten, hogy ötven Esztendőig több Coronatio ne legyen Magyarországban.”

(Részlet Deé Nagy Anikó A könyvtáralapító Teleki Sámuel című könyvéből.)